

**ВИСНОВОК**  
**атестаційної експертизи загальноосвітньої підготовки**  
**у Черкаському державному бізнес-коледжі**

06-24 червня 2016 р.

На підставі наказу Управління освіти і науки Черкаської облдержадміністрації від 17.05.2016 р. № 152 експертною комісією у складі:

**ГОЛОВИ КОМІСІЇ** Ткаченко Валентини Іванівни, заступника начальника управління – начальник відділу вищої, професійно-технічної освіти та фінансового забезпечення Управління, голова комісії;

**ЧЛЕНІВ КОМІСІЇ:** Новак Анни Валеріївни, головного спеціаліста відділу вищої, професійно-технічної освіти та фінансового забезпечення Управління;

Берестового Івана Федоровича, завідувача відділом соціального захисту та охорони праці Черкаського обкому профспілки працівників освіти і науки України;

Гаврилець Алли Олександрівни, викладача української мови і літератури Черкаського політехнічного технікуму (українська філологія);

Дудко Людмили Андріївни, голови правління Громадської організації «Черкаське регіональне відділення соціологічної асоціації України»;

Олексієнко Людмили Миколаївни, викладача іноземної мови Черкаського музичного училища імені С.С. Гулака-Артемівського

Пліс Наталії Миколаївни, заступника голови правління Громадської організації «Черкаське регіональне відділення соціологічної асоціації України»;

Смаглія Віктора Сергійовича, викладача математики, фізики Черкаського комерційного технікуму;

Строгалової Оксани Миколаївни, викладача біології, хімії Коледжу економіки і управління Східноєвропейського університету економіки і менеджменту;

Тябут Яни Валеріївни, співголови громадської організації «Асоціація випускників Черкаського державного бізнес-коледжу»;

Чорноіваненко Валентини Петрівни, провідного бухгалтера-ревізора централізованої бухгалтерії при Управлінні;

Шамари Сергія Олександровича, викладача історії України, директора Коледжу економіки і управління Східноєвропейського університету економіки і менеджменту;

Шпака Дмитра Григоровича, викладача фізичного виховання Черкаського політехнічного технікуму;

з 06 по 24 червня 2016 року проведено атестацію загальноосвітньої підготовки у Черкаському державному бізнес-коледжі (безпосередньо у навчальному закладі з 07 по 10 червня 2016 року).

Шляхом вивчення, аналізу: відповідності документації, у тому числі фінансової, вимогам законодавства; умов для навчання дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі дітей-інвалідів; забезпечення якості загальної середньої освіти; дієвості внутрішнього моніторингу навчальних досягнень студентів; організації роботи щодо професійного розвитку педагогічних працівників; стану території, будівель та приміщень навчального закладу; стану та фондів бібліотеки, використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчально-виховному процесі; безпечних умов для учасників навчально-виховного процесу; умов для задоволення потреб студентів у різних формах позаурочної навчально-виховної роботи; управлінської діяльності; ролі навчального закладу у житті територіальної громади та її суспільної оцінки представниками громадськості, експертною комісією встановлено наступне:

## РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Черкаський державний бізнес-коледж є вищим навчальним закладом I-II рівня акредитації державної форми власності. Місце розташування навчального закладу: 18028, м. Черкаси, вул. В. Чорновола, 243.

Коледж має власний актуальний сайт: <http://business-college.com.ua>

Навчальний заклад було відкрито в 1966 році відповідно до Постанови Ради Міністрів СРСР від 07 листопада 1963 р. № 1210 на виробничій базі Черкаського хімічного комбінату. Перша назва – «Технічне училище №2 м. Черкаси», в подальшому заклад реорганізовувався у 1984 р. у «Середнє професійне-технічне училище №10 м. Черкаси», у 1991 р. – у «Вище професійне училище № 10 м. Черкаси» (наказ Міносвіти УРСР від 04.04.1991 р. № 82).

З метою подальшого розвитку національної освіти, її інтеграції в європейський та світовий освітній простір, а також створення нової моделі вищого навчального закладу сучасного рівня в рамках консультативної програми ТРАНСФОРМ уряду Німеччини під керівництвом Федерального Міністерства освіти, науки, технології та досліджень ФРН і Міністерства освіти України в 1995 році на базі закладу був відкритий Модельний навчальний центр з підготовки фахівців для сфери підприємницької діяльності (наказ Міністерства освіти України від 30.06.1995 р. № 195).

У зв'язку з впровадженням інноваційних технологій професійного навчання у Модельному центрі за участю фахівців Федеративної Республіки Німеччини відповідно до подання Черкаської обласної державної адміністрації заклад був реорганізований у «Черкаський модельний центр підготовки та перепідготовки фахівців» (наказ МОУ від 09.01.1997 р. № 5).

Через необхідність забезпечення якісної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «молодший спеціаліст» і «бакалавр», реалізації системи ступеневої освіти, ефективного використання науково-педагогічних кадрів, враховуючи погодження Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України та Кабінету Міністрів України, проведена реорганізація «Черкаського модельного центру підготовки та перепідготовки фахівців» у «Черкаський державний бізнес-коледж» (наказ МОНУ від 29.08.2000 р. № 412).

В структурі коледжу є 4 відділення: обліку та фінансів; економіки та дизайну, маркетингу та комерції, інформаційних систем та технологій та такі циклові комісії: обліку та фінансів, економіки і підприємництва, програмування, суспільних дисциплін, фундаментальних дисциплін, комп'ютерних технологій, дизайну, іноземних мов, української мови і літератури, фізичного виховання. У структурі коледжу функціонує Методичне об'єднання кураторів, соціальних педагогів та вихователів гуртожитку.

Коледж здійснює підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» за наступними спеціальностями: 5.02020701 «Дизайн», 5.03050401 «Економіка підприємства», 5.03050901 «Бухгалтерський облік», 5.03050702 «Комерційна діяльність», 5.03050801 «Фінанси і кредит», 5.03050901 «Бухгалтерський облік», 5.05010201 «Обслуговування

комп'ютерних систем і мереж», 5.05010301 «Розробка програмного забезпечення» та за ОКР «бакалавр» за напрямами підготовки: 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030507 «Маркетинг», 6.030509 «Облік і аудит».

З 2001 року коледж став колективним членом Української спілки промисловців і підприємців (сертифікат № 1334 від 31.01.2001 року) та уклав довгострокову угоду про співпрацю з Черкаським обласним союзом промисловців і підприємців, Черкаським обласним об'єднанням організацій роботодавців, згідно з якою підприємства Черкаської області надають студентам можливість проходити практичну підготовку, а також сприяють в отриманні першого робочого місця випускникам навчального закладу. 20 квітня 2010 року коледж підписав угоду про співпрацю з Черкаською торгово-промисловою палатою, колективним членом якої є з 2006 року (реєстраційне свідоцтво № 71-279).

У 2003 році коледж нагороджено Почесною Грамотою Міністерства освіти і науки України за значний внесок у справу підготовки висококваліфікованих фахівців комерційної діяльності та впровадження інноваційних технологій навчання. Коледж вперше пройшов державну акредитацію з напряму «Економіка і підприємництво» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр».

У 2008 році коледж нагороджено Дипломом Міністерства освіти і науки України та Академії педагогічних наук України за високі творчі досягнення в удосконаленні змісту навчально-виховного процесу.

У 2009 році коледж нагороджено Грамотою Міністерства освіти і науки України за активну участь у Всеукраїнському конкурсі фахової майстерності серед студентів спеціальності «Комерційна діяльність».

У 2009 році коледж визнано Переможцем серед ВНЗ України I-II рівнів акредитації в рамках національної програми «Діловий імідж України. Національні досягнення» та нагороджено срібною відзнакою «Визнання року-2009».

У 2011 році коледж нагороджено Грамотою Національної академії педагогічних наук України за значний вклад в організацію і проведення Всеукраїнського молодіжного конкурсу «Новітній інтелект України».

У 2015 році бізнес-коледж акредитовано строком на 10 років за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» за напрямами підготовки: 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030507 «Маркетинг», 6.030509 «Облік і аудит».

Керівником коледжу є Куклін Олег Володимирович – доктор економічних наук, професор. Куклін О.В. закінчив Ризький політехнічний інститут та здобув кваліфікацію інженера в 1984 році, з 1985 року працює в освіті. Протягом 1996 – 1998 років пройшов стажування в Академії економіки, м. Лейпциг, ФРН за спеціальністю «Економіка і управління освітою» та отримав кваліфікацію «Менеджер освіти».

У 2001 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук на тему «Організаційно-педагогічні умови професійного навчання фахівців комерційного профілю» (диплом кандидата наук

ДК № 612420). У 2001-2014 роках викладав (за сумісництвом) на кафедрі економічної теорії і міжнародної економіки Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького. З 2014 року – запрошений професор у ISMA University of Applied Sciences (м. Рига, Латвія).

У 2011 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук у Київському національному економічному університеті ім. В. Гетьмана, тема дисертації «Трансформація інституту вищої освіти в умовах становлення економіки знань» (диплом доктора наук ДД № 009415). У 2013 р. Кукліну О.В. присвоєно вчене звання професора (атестат професора 12 ПР № 608552).

У 2016 р. отримав грант Державного департаменту США та пройшов шеститижневий курс навчання в Університеті Штату Флорида за програмою «Управління освітою та лідерство».

Автор і співавтор 135 наукових та навчально-методичних праць, у тому числі чотирьох навчальних посібників (в тому числі «Організація підготовки фахівців із комерційної діяльності» має відповідний гриф МОНУ як навчальний посібник).

Є автором одноосібних та колективних монографій «Економічні аспекти вищої освіти» (2008 р.), «Розвиток вищої освіти та економіка знань» (2012 р.), «Инновационное развитие высшего образования» (2013 р.), «Розвиток України в контексті актуальних соціально-економічних проблем» (2013 р.), «Развитие высшего образования и экономика знаний» (2014 р). Основні наукові праці розміщено на відкритому ресурсі Academia за посиланням: <https://business-college.academia.edu/OlegKuklin>.

У 1991 році нагороджений Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України, у 1996 році – знаком «Відмінник освіти України», в 2002 – знаком ордена «Почесний Хрест» Української Православної церкви, у 2005 році – нагрудним знаком «Петро Могила» МОН України, у 2008 році – золотою медаллю Товариства «Знання України», у 2011 році – Почесною грамотою Федерації роботодавців України.

### ***Висновок.***

***Навчальний заклад має багаторічний досвід роботи у сфері освіти, зокрема у галузі вищої освіти та загальноосвітньої підготовки. Керівник коледжу має відповідний фаховий та освітній рівень. Освітні досягнення коледжу відзначено нагородами Міністерством освіти і науки України та Національною академією педагогічних наук України.***

## РОЗДІЛ II. ВІДПОВІДНІСТЬ ДОКУМЕНТАЦІЇ, У ТОМУ ЧИСЛІ ФІНАНСОВОЇ, ВИМОГАМ ЗАКОНОДАВСТВА

Правовою підставою діяльності Черкаського державного бізнес-коледжу є такі документи:

- статут Черкаського державного бізнес-коледжу, затверджений в установленому порядку 17.03.2005 р. і зміни до нього, внесені відповідними наказами МОН України від 21.12.2011 р. № 1493 та від 10.06.2013 р. № 728;
- витяг про внесення до Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України від 24.03.2015 р. № 20311822, виданий Державною реєстраційною службою Черкаського міського управління юстиції Черкаської області;
- відомості з ЄДРПОУ, видані Головним управлінням статистики у Черкаській області № 05.3-15/4792 від 08.06.2015 р., ідентифікаційний код – 02548593.

Коледж здійснює освітню діяльність у сфері загальноосвітньої підготовки на підставі *свідоцтва про атестацію* (Серія АЗ № 005675 від 17.03.2009 р.), виданим Головним управлінням освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації.

*Коледж має такі ліцензії, видані МОН України:*

- на надання освітніх послуг (Серія АЕ № 636345 від 06.05.2015 р.)
- на підготовку до вступу у ВНЗ (Серія АГ № 582495 від 16.12.2011 р.)

*Сертифікати про акредитацію Коледжу наведено нижче.*

*Сертифікати про акредитацію Черкаського державного бізнес-коледжу*

Шифр та назва спеціальності (напряму підготовки)	Номер, серія сертифікату та дата видачі
5.05010301 «Розробка програмного забезпечення»	Серія НД-I № 242426 від 05.06.2013 р.
5.05010201 «Обслуговування комп'ютерних систем і мереж»	Серія НД-I № 2415180 від 11.08.2011 р.
5.02020701 «Дизайн»	Серія НД-I № 2422486 від 04.05.2012 р.
5.03050801 «Фінанси і кредит»	Серія НД-I № 2476330 від 03.07.2015 р.
5.03050401 «Економіка підприємства»	Серія НД-I № 2422485 від 04.05.2012 р.
5.03050901 «Бухгалтерський облік»	Серія НД-I № 2415179 від 11.08.2011 р.
5.03050701 «Маркетингова діяльність»	Серія НД-I № 2415178 від 11.08.2011 р.
5.03050702 «Комерційна діяльність»	Серія НД-I № 2422484 від 04.05.2012 р.
6.030509 «Облік і аудит»	Серія НД-II № 2474641 від 28.04.2015 р.
6.030507 «Маркетинг»	Серія НД-II № 2474640 від 28.04.2015 р.
6.030504 «Економіки підприємства»	Серія НД-II № 2474639 від 28.04.2015 р.

Фінансування діяльності Черкаського державного бізнес-коледжу здійснюється за рахунок коштів державного бюджету та інших джерел власних надходжень: надання платних освітніх послуг, здача в оренду нежитлових приміщень та житлових приміщень в гуртожитку для проживання працівників навчального закладу, благодійних внесків та інше.

Перевіркою вибірково охоплено бухгалтерські, статистичні та інші документи за період з 01.01.2015 по 30.03.2016. При цьому використано: накази директора навчального закладу з основної та господарської діяльності, кадрових питань, колективний договір між адміністрацією та профспілковим комітетом на 2015-2016 роки, книга «Журнал-головна», меморіальні ордери № 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, статистичні звіти станом на 01.01.2014, 01.01.2015 та 01.04.2015, оборотні відомості та інші документи.

Перевіркою обґрунтованості потреби в бюджетних асигнуваннях кошторисів закладу на 2015 рік за всіма видами економічної класифікації видатків порушень не виявлено. Потребу коштів підтверджено відповідними розрахунками. Касові та фактичні видатки проведені в межах затверджених бюджетних асигнувань. Затверджені видатки по загальному фонду у сумі 10865857,00 грн. профінансовано повному обсязі, касові видатки склали 10865854,14 грн. та відповідають фактичним.

У 2015 році на рахунки навчального закладу надійшли кошти, як плата за послуги, що надаються бюджетною установою в сумі 3758944,42 грн. із них: за послуги згідно з основною діяльністю 3126186,37грн., від господарської діяльності - 621953,78грн., від оренди майна - 10304,27грн., від реалізації списаного майна – 500,00 грн., надходження від благодійних внесків, грантів та дарунків - 49837,00 грн. (основні засоби).

Кошти загального та спеціального фондів витрачаються згідно з кошторисом доходів та видатків, планів використання, планів фінансування, місячних планів асигнувань та лімітних довідок. Діяльність закладу за всіма джерелами фінансування (загальний та спеціальний фонд кошторису) відображається в єдиному балансі.

Для здійснення фінансово-господарської діяльності бізнес-коледжу відкрито 5 реєстраційних рахунків у відділенні Головного управління Державної казначейської служби України у м. Черкаси.

Перевіркою дотримання законодавства в ході списання коштів з рахунків, у тому числі щодо їх цільового використання, наявності документів, які підтверджують відповідні операції за 2015 рік, порушень не встановлено. Використання бюджетних коштів не за призначенням, або здійснення фінансових операцій, які призвели б до втрат фінансових і матеріальних ресурсів не встановлено.

Вибірковою перевіркою випадків спрямування коштів на депозитні рахунки та надання позик суб'єктам підприємницької діяльності або фізичним особам за рахунок бюджетних коштів протягом періоду, що перевірявся, не встановлено. Фактів проведення навчальним закладом видатків на соціальні виплати, не передбачені законодавством не встановлено.

Штатний розпис Черкаського державного бізнес-коледжу на 2016 рік розроблено в межах фонду оплати праці з дотриманням вимог Типових штатних нормативів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 23.01.2014 №60 в кількості 183,85 штатних одиниць з місячним фондом оплати праці 565909,77 грн. Ревізією дотримання порядку складання та затвердження штатних розписів порушень не встановлено. На 01.05.2016 в бізнес-коледжі рахується 6,5



вакантних посади. Заборгованість по виплаті заробітної плати за 2015-2016 р.р. відсутня.

Відповідно до даних «Звіт про виконання плану по штатах і контингентах закладів підготовки і підвищення кваліфікації кадрів (виконання плану по навчанню студентів (учнів, слухачів) » форма №3-2 станом на 01.01.2016 у навчальному закладі навчалось 1028 студентів, із них – 97 чол. на заочній формі навчання, на контрактній основі 306 учнів. На 2015-2016 н. р. бізнес-коледж зарахував на навчання – 300 чол., із них на платній основі - 155.

На 01.04.2016 в коледжі навчається 5 дітей-сиріт, 5 – позбавлені батьківського піклування, та 5 дітей під опікою. Означена категорія дітей взята на повне державне утримання (грошова компенсація: на поповнення предметів гардеробу, на придбання навчальної літератури), забезпечена місцями у гуртожитку, гарячим харчуванням (обід) різниця компенсується коштами. За період з 01.09.2015 по 01.05.2016 витрати на харчування (обіди) дітей-сиріт та діти під опікою склали 26881,80 грн. (організовує гаряче харчування ФОП Габієць С.Г.), грошова компенсація – 48459,00 грн.

За 2015 рік 2 випускникам із числа дітей-сиріт виплачено допомогу при працевлаштуванні в сумі 16536,00 грн. та допомогу на придбання одягу та взуття в сумі 1360,00грн. У 2015-2016 н. р. 9 студентам із числа дітей-сиріт виплачено матеріальну допомогу в сумі 2214,00 грн.

За даними звіту за 2015 рік касові видатки на виплату стипендій студентам бізнес-коледжу склали 4031864,00 грн., із них академічна стипендія 3123589,00грн., соціальна стипендія – 257123,00 грн., індексація 537959,00 грн., матеріальна допомога – 76774,00 грн., премії та різного роду заохочення – 36420,00 грн. Відповідно до п.7 постанови КМУ від 12.07.2004 № 882 «Питання стипендіального забезпечення» (далі – постанова №882) «з метою підвищення життєвого рівня та заохочення, за успіхи у навчанні, участь у громадській, спортивній та науковій діяльності до 10% коштів, передбачених для виплати стипендій, може використовуватись для надання учням матеріальної допомоги та їх заохочення», за даними звіту за 2015р. на ці цілі використано 113194,00 грн., що становить 2,81 % стипендіального фонду.

Відповідно до кошторисних призначень на 2016 затверджено видатки на виплату стипендій в сумі 3808600,00 грн.

Черкаський державний бізнес-коледж проводить підготовку спеціалістів на контрактній основі згідно професій визначених ліцензією Міністерства освіти і науки України серії АЕ № 270743 від 02.07.2013. За 2015 -2016 н. р. укладено 155 угод з фізичними особами про надання платних освітніх послуг на контрактній основі. Бухгалтерією навчального закладу розроблено кошториси витрат на навчання одного студента на контрактній основі по таких професіях відповідно.

Розрахунок вартості освітніх послуг проведено у відповідності до Порядку надання платних освітніх послуг державними та комунальними навчальними закладами, затвердженого спільним наказом Міністерства освіти та науки України, Міністерства економіки України та Міністерства фінансів України від 23.07.2010 №736/902/758. Порушень щодо розрахунку кошторису на навчання студентів не встановлено. Дебіторська заборгованість по наданню

платних освітніх послуг в коледжі станом на 01.04.2016 склала 570717,76грн. Навчальним закладом укладено з усіма набувачами послуг договори про надання платних освітніх послуг.

Навчальним закладом укладено чотири угоди про оренду приміщень: ПП Габієць С.Г. - площею 81,91 кв. м розміщена їдальня ; ФОП Лупашко Л.М. - площею 4 кв.м розміщено ксерокопіювальну техніку; ПП Іщенко Ю.В. розміщення пральної машини; Фірма «Мегастал-Сервіс» розміщено об'єкт телекомунікації, оплата за орендовані приміщення надходить щомісяця вчасно, заборгованість на час перевірки відсутня. Крім того, укладено угоди з 9 працівниками навчального закладу на проживання у гуртожитку заборгованість на час перевірки відсутня. Накази з фінансово-господарської діяльності оформлені у відповідності до вимог чинного законодавства, працівники відповідальні за виконання наказів своїми підписами підтверджують, що вони з ними ознайомлені.

Перевіркою дотримання періодичності та порядку проведення інвентаризацій необоротних активів та запасів, правильності оформлення та відображення в бухгалтерському обліку її результатів встановлено, що в ізнес-коледжі інвентаризації основних засобів, інших необоротних активів та запасів проведено у строки визначені Інструкцією з інвентаризації матеріальних цінностей, розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ, затвердженої наказом Головного управління Державного казначейства України від 30.10.98р. №90 (із змінами та доповненнями).

Перевіркою стану закріплення необоротних активів та запасів за матеріально відповідальними особами встановлено, що всі необоротні засоби та запаси, що рахуються в обліку навчального закладу, закріплено за 67 матеріально-відповідальними особами, з якими укладено договори про повну матеріальну відповідальність. Порушень з відповідного питання перевіркою не встановлено. Для аналітичного обліку основних засобів у закладі відкрито інвентарні картки форми №03-6 (бюджет), які зареєстровані в типовій формі №03-10 „Опис інвентарних карток з обліку основних засобів”. Для організації обліку та забезпечення основних засобів кожному об'єкту присвоєно інвентарні номери, що складаються з 8 знаків. Перевіркою дотримання об'єктом контролю періодичності та порядку проведення інвентаризації необоротних активів та запасів, правильності оформлення та відображення з бухгалтерському обліку її результатів порушень не встановлено. Порушень вимог Типової інструкції про порядок списання матеріальних цінностей з балансу бюджетних установ, затвердженої спільним наказом Державного казначейства України і Міністерства економіки України від 10.08.2001 № 142/181 під час списання матеріальних цінностей не встановлено.

Аналітичний облік основних засобів ведеться в бухгалтерії на інвентарних картках обліку основних засобів у бюджетних установах ф. № 03-6 (бюджет). Станом на 01.01.2016 року на бухгалтерському обліку навчального закладу обліковуються земельна ділянка площею 2,0778га за адресою м. Черкаси вул. Енгельса, 243 (державний акт на право постійного користування земельною ділянкою серія П – ЧР № 000326). Перевіркою встановлено, що навчальним закладом не проведено експертну грошову оцінку земельної

ділянки, як передбачено вимогами ст.13 Закону України від 11.12.2003 №1378 «Про оцінку земель» (далі – Закон №1378), земельна ділянка обліковуються за нормативно-грошовою вартістю, що є порушення вимог Закону №1378. На балансі коледжу станом на 01.05.2016 обліковується 3 автотранспортних засоби, із яких використовуються фактично одна одиниця.

***Висновок.***

***Освітня діяльність закладу здійснюється відповідно до ліцензії на надання освітніх послуг, ліцензії на підготовку до вступу у ВНЗ, сертифікатів про акредитацію, свідоцтва про атестацію із загальноосвітньої підготовки. Фінансово-господарська діяльність здійснюється у відповідності з вимогами чинного законодавства й дозволяє закладу здійснювати освітню діяльність у сфері повної загальної середньої освіти.***

### **РОЗДІЛ ІІІ. СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ, В ТОМУ ЧИСЛІ ДІТЕЙ-ІНВАЛІДІВ**

Створення необхідних умов для покращення становища людей із інвалідністю шляхом їх залучення до повноцінної участі в усіх сферах суспільного життя, забезпечення рівного доступу до освіти є одним із напрямів діяльності навчального закладу.

Для організації навчання дітей з особливими освітніми потребами у Черкаському державному бізнес-коледжі створені відповідні умови:

- безперешкодний доступ до території та приміщень навчального закладу, зокрема, для дітей з вадами опорно-рухового апарату, в тому числі для дітей, які пересуваються на візку створений пандус на 1 поверсі центрального корпусу;
- забезпечено диференційований психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами (у коледжі працює практичний психолог та соціальні педагоги)
- забезпечено гнучкість навчальних програм;
- передбачено можливість дистанційного навчання із використанням інформаційно-комп'ютерних технологій

На момент перевірки у коледжі навчається 11 студентів-інвалідів, серед них 1 особа має інвалідність по слуху. Слабочуючі студенти у коледжі мають повну можливість використовувати технічні засоби навчання для сприйняття інформації візуально завдяки 100% - забезпеченості навчального процесу підручниками та іншими друкованими матеріалами, посібниками, великій електронній бібліотеці, як навчальними, так і методичними матеріалами. Коледж має необхідну базу для забезпечення студентам можливості тиражування навчально-методичних матеріалів. В коледжі створено власну електронну бібліотеку, в якій розміщені всі наукові та навчально-методичні видання коледжу.

Згідно з наказом директора коледжу від 12.10.2015 р. № 382 та від 30.11.2015 р. № 468 «Про проведення і організацію занять зі студентами спеціальних медичних груп у 2015-2016 н.р.» сформовано спеціальні медичні групи на І та ІІ курсах.

#### ***Висновок.***

***У Черкаському державному бізнес-коледжі створені належні умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами.***

## РОЗДІЛ IV. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Навчальний процес у коледжі базується на принципах науковості, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності, проводиться за навчальними планами, схваленими педагогічною радою та затвердженими директором коледжу. Засобом спілкування та ведення навчально-виховного процесу є державна українська мова.

Зміст підготовки фахівців визначається складовими Галузевих стандартів вищої освіти: освітньо-кваліфікаційними характеристиками, освітньо-професійними програмами, навчальними планами.

Діяльність викладачів ґрунтується на дотриманні Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Державних стандартів повної загальної середньої освіти, діючими програмами із загальноосвітньої підготовки студентів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації. Оцінювання знань студентів проводиться за дванадцятибальною шкалою.

Кожний навчальний план відповідно до спеціальності визначає графік навчального процесу, зведені дані про бюджет часу, практику, державну атестацію, план навчального процесу, перелік годин теоретичного та практичного циклу, години самостійної роботи, перелік обов'язкових кабінетів та лабораторій.

У планах навчального процесу визначено нормативні навчальні дисципліни та вибіркові навчальні дисципліни. Предмети загальноосвітньої підготовки входять до нормативних навчальних дисциплін.

Загальна кількість тижневого навантаження на перших і других курсах не перевищує 36 годин.

Усі заняття із загальноосвітніх предметів мають професійну спрямованість, що забезпечується використанням фахових тестів та завдань на заняттях з української та іноземної мов, історії України та всесвітньої історії, фізики, біології, Захисту Вітчизни тощо. Здійснення професійного спрямування предметів загальноосвітнього циклу обговорюється на засіданнях предметних (циклових) комісій.

Навчальні програми, підручники та навчально-методичні посібники, що використовують викладачі, рекомендовані Міністерством освіти і науки України для використання в старшій школі у загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням українською мовою у 2015/16 навчальному році. Усі студенти забезпечені підручниками та посібниками, які рекомендовані Міністерством освіти і науки України.

Вивчення загальноосвітніх предметів організовано за робочими програмами навчальних предметів (дисциплін), розробленими відповідно до типових навчальних програм для вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, які здійснюють підготовку молодших спеціалістів на основі базової загальної середньої освіти, затверджених та рекомендованих Міністерством освіти і науки України (розроблених Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти): з української мови (2013 р.), української літератури (2013 р.),

світова література (2013 р.), всесвітня історія (2010 р.), історії України (2011 р.), математики (2011 р.), інформатики (2011 р.), фізики (2010 р.), хімії (2010 р.), біології (2010 р.) та програм для загальноосвітніх навчальних закладів: з географії, іноземної (англійської мови), фізичної культури, захисту Вітчизни, астрономії, людини і світу та програми курсу за вибором фінансова грамотність затверджених Міністерством освіти України (рівень стандарту).

З метою належного забезпечення викладання предметів викладачами загальноосвітніх дисциплін розроблені комплекси методичного забезпечення, куди входять: навчальна програма, робоча програма, опорний конспект заняття, плани практичних занять, інструкції до лабораторних занять, пакет візуального супроводу навчальної дисципліни, завдання для самостійної роботи студентів, методичні вказівки до виконання самостійних робіт, засоби діагностики знань з навчальної дисципліни, що включають: поточний, модульний, підсумковий, критерії оцінювання знань студентів загальні і по видах робіт, список рекомендованої літератури.

Графіком навчального процесу передбачено вивчення загальноосвітніх предметів на I та II курсах протягом чотирьох семестрів згідно зі змістом загальноосвітньої підготовки у вищому навчальному закладі I-II рівнів акредитації, визначеному у наказі МОН України від 17.06.2010 р. № 587 та наказі МОН України від 07.07.2010 р. № 675. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів на вивчення загальноосвітнього циклу, не перевищує 10–15% від загальної кількості годин, виділених для вивчення предмета.

Закінчується вивчення предметів державною підсумковою атестацією з української мови, математики та історії України, відповідно до Положення про державну підсумкову атестацію студентів з предметів загальноосвітньої підготовки у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації (наказ МОН України від 07.07.2010 р. № 675).

Розклади семестрових та державних екзаменів (випускних та ДПА) розробляються заступником директора з навчально-методичної роботи відповідно до графіка навчального процесу, затверджуються директором коледжу та доводяться до відома викладачів і студентів не пізніше, ніж за місяць до початку сесії.

Викладачі дотримуються критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (наказ МОН України від 13.04.2011 р. № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»).

Передбачені навчальним планом лабораторні заняття із загальноосвітніх дисциплін (предметів), а також уроки іноземної мови проводяться з поділом на підгрупи по 12–16 осіб відповідно до наказу МОН України від 20.02.2012 р. № 128.

Згідно з наказом директора коледжу від 12.10.2015 р. № 382 та від 30.11.2015 р. № 468 «Про проведення і організацію занять зі студентами спеціальних медичних груп у 2015-2016 н.р.» сформовано спеціальні медичні групи на I та II курсах.

Залікові книжки оформляються у відповідності до рекомендованої форми № Н-2.02.1, затвердженої Міністерства освіти і науки України (наказ від 02.07.2015 р. № 705). Відмітки про переведення на наступний курс робляться після закінчення кожного навчального року завідуючим відділення.

Освітній процес з вивчення загальноосвітніх дисциплін забезпечують 30 педагогічних працівників, у т.ч. 1 за сумісництвом, які входять до складу шести циклових комісій: української мови та літератури, іноземних мов, фізичного виховання, фундаментальних дисциплін, суспільних дисциплін, комп'ютерних систем і мереж. Усі викладачі мають відповідну фахову (педагогічну) освіту та пройшли підвищення кваліфікації з предметів, які викладають. Середній вік педагогічних працівників – 42 роки. Стаж педагогічної роботи викладачів від 4 до 33 років. Усі викладачі мають відповідну фахову освіту. Вчасно проходять підвищення кваліфікації

Навчальні кабінети з української мови та літератури, математики, охорони праці та безпеки життєдіяльності обладнані мультимедійними проекторами; а кабінет фізики та астрономії, історії та географії, укомплектовані персональним комп'ютером та мультимедійним проектором, які активно використовуються викладачами у навчальному процесі та під час підготовки до позаурочних заходів.

Під час атестації загальноосвітньої підготовки членами експертної комісії у період з 07 червня по 10 червня 2016 року було відвідано 16 відкритих занять з біології (Грек Л.К. тема: «Походження людини. Людина як біосоціальна істота»), хімії (Прокопенко Н.Д. тема: «Значення хімії в житті суспільства»), математики (Яковенко О.М. тема: «Застосування похідної», Кацімон О.В. тема: «Інтеграл та його застосування», Фай В.С. тема: «Похідна та її застосування»), інформатики (Ковальська Н.В. тема «Спільна робота з документами. Розробка колективного проекту з використанням кількох інформаційних технологій»), історії України (Щербина С.І. тема: «Соціально-політичний та економічний розвиток України на початку ХХІ століття»), всесвітньої історії (Назарчук Н.Я. тема: «Світ на межі двох тисячоліть. Глобальні проблеми людства»), географії (Грицай В.П. тема: Країни латинської Америки»), захисту Вітчизни (Шеревеня А.Д. тема: «Кровотечі і рани»), фізичної культури (Гулько П.М. тема: «Визначення рівня фізичної підготовки студентів»), української мови (Кабанюк С.С. тема: «Контрольна робота № 6 (диктант, контрольний тест)»), української літератури (Кабанюк С.С. тема: «Література рідного краю»), світової літератури (Красюк В.Л. тема: «Загальна характеристика сучасного літературного процесу»), англійської мови (Григораш О.А. тема: «Фокус на молоді. Бути гарним громадянином») та інтегроване заняття з фізики та англійської мови (Кривопишина Н.І., Гудкова О.Є. тема: «Винаходи і винахідники»), яке було проведено виключно на англійській мові. В межах виховної позаурочної роботи зі студентами I курсу викладачем Глигало Н.А. було проведено інтелектуальну гру «Абетка грошей» (програма фінансова грамотність»), а заступником директора з виховної роботи Богуном М.М. та викладачами циклової комісії суспільних дисциплін круглий стіл до Міжнародного дня захисту дітей «Захист прав дітей та неповнолітніх».

Для визначення рівня навчальних досягнень студентів з предметів загальноосвітньої підготовки проведено експертні контрольні роботи, якими були охоплені студенти I курсу різних напрямів підготовки.

Під час роботи комісії проведено експертні контрольні роботи з української мови у 8 групах – 142 роботи; української літератури у 6 групах – 157 робіт; світової літератури у 4 групах – 86 робіт; англійської мови у 6 групах – 121 робота; всесвітньої історії у 6 групах – 114 робіт; історії України у 6 групах – 109 робіт; географії у 8 групах – 153 роботи; хімії у 4 групах – 98 робіт; біології у 8 групах – 165 робіт; математики у 9 групах – 193 роботи; інформатики у 6 групах – 107 робіт; фізики у 9 групах – 166 робіт; захисту Вітчизни у 5 групах – 100 робіт. Загальна кількість студентів, що виконували експертну контрольну роботу склала 208 осіб, що становить 73,1% від загального контингенту студентів, що вивчають предмети загальноосвітнього циклу. Всього за період перевірки проведено 90 експертні контрольні роботи, виконано 1738 робіт.

Контрольні завдання відповідають чинним програмам з предметів, оцінювання відбувалося за 12-бальною шкалою. За результатами контрольних робіт було зроблено розподіл за рівнями навчальних досягнень студентів. (Додаток А)

Результати контрольних зрізів знань під час атестаційної експертизи показали переважно середній і достатній рівень підготовки студентів. Середнє відхилення якісного показника під час проведеного самоаналізу та атестаційних контрольних робіт незначні та не перевищують 9%, що є у межах норми. Аналізуючи дані можна зробити висновок про відповідність оцінок і стабільність рівня знань. Навчальні досягнення студентів оцінюються відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів з відповідних предметів.

### **Висновок**

***Черкаський державний бізнес-коледж має належне інформаційне та навчально-методичне забезпечення навчально-виховного процесу із загальноосвітньої підготовки, що дозволяють студентам оволодіти програмним матеріалом в повному обсязі, згідно вимогам державного стандарту. Порівняльний аналіз результатів зовнішнього та внутрішнього моніторингу результатів навчальних досягнень студентів показав переважно середній та достатній рівень підготовки студентів. Середнє відхилення якісного показника під час проведеного самоаналізу та атестаційних контрольних робіт є у межах норми.***

***Освітня діяльність із предметів загальноосвітньої підготовки відповідає вимогам чинного законодавства і дозволяє закладу здійснювати освітню діяльність у сфері повної загальної середньої освіти.***



## РОЗДІЛ V. ДІЄВІСТЬ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Контроль знань, умінь та навичок студентів проводиться на рівні викладач – предметна (циклова комісія) – відділення – навчальна частина. Критеріями якості навчального процесу є наявність, затверджених у встановленому порядку, навчальних планів, робочих планів, графіків навчального процесу, навчальних та робочих програм із дисциплін; відповідність змісту навчальних планів і робочих програм вимогам програм якості та Галузевим стандартам вищої освіти; відповідність розкладу занять логіці викладання кожної дисципліни; відповідність елементів навчального процесу (лекцій, семінарів, лабораторних занять тощо) затвердженим планам та програмам; комплектність і достатність методичного забезпечення дисциплін, достатність, регулярність і рівень організації поточного контролю (контроль якості знань студентів, якості навчального процесу, їх аналіз), оперативність прийняття і реалізації коригуючих засобів.

Предметом обов'язкового контролю за роботою педагогічних працівників, які викладають загальноосвітні дисципліни, є виконання навчальних планів і програм, у т.ч. кількість проведених директорських контрольних, лабораторних і практичних робіт; впровадження елементів нових технологій навчання, індивідуалізації навчального процесу, організації роботи студентів у позаурочний час. Здійснюється контроль за станом ведення журналів навчальних груп. Зазначені питання постійно розглядаються на адміністративних радах, засіданнях педагогічної та методичної рад.

Підсумки контролю за роботою педагогічних працівників розглядаються на засіданнях циклових комісій, методичної та педагогічної рад. За результатами розгляду приймаються рішення, спрямовані на покращення навчально-виховного процесу. У закладі здійснюється взаємовідвідування викладачами занять, що є однією із форм контролю циклової комісії.

Для визначення рівня навчальних досягнень студентів I курсу на базі базової загальної середньої освіти у коледжі здійснюється вхідний контроль за рівнем підготовки з української мови, хімії, біології, математики, фізики. На підставі його результатів визначаються форми індивідуальної роботи із студентами, необхідність організації додаткових занять з невстигаючими, залучення талановитих до роботи у гуртках з поглибленого вивчення окремих предметів.

У коледжі постійно здійснюється контроль за дотриманням студентами норм поведінки та недопущення пропусків занять без поважних причин. Основні вимоги до поведінки студентів визначені Правилами внутрішнього розпорядку, з яким студенти нового набору знайомляться в перші дні навчання в коледжі. Викладачі, куратори академічних груп, соціальні педагоги, завідувачі відділень, старости академічних груп щоденно контролюють наявність пропусків занять. Кожним керівником академічної групи, соціальним педагогом, завідувачим відділення планується виховна робота зі студентами. На відділеннях щомісячно проводяться старостати, де розглядаються питання поведінки студентів, їх успішності та відвідування занять. У кожній

академічній групі є відповідальний за відвідування, який веде облік і зберігає документи на кожного студента групи про причини пропусків занять. Наявність медичних довідок, заяв на відпустки контролюють керівники академічних груп, соціальні педагоги та завідувачі відділень.

Щотижнево керівниками академічних груп та соціальними педагогами проводиться облік пропущених занять, який фіксується в навчальному журналі та відомостях завідуючого відділення. Трапляються поодинокі випадки пропусків занять без поважних причин. У коледжі створена та функціонує Рада профілактики на засідання якої викликаються студенти, що мають заборгованості, пропуски без поважних причин, чи студенти, які порушують правила внутрішнього розпорядку, а також їх батьки.

Навчальні досягнення студентів (поточна, семестрова та річна успішність, результати директорських контрольних робіт) обговорюються на засіданнях предметних (циклових) комісій, засіданнях педагогічних, методичних та адміністративних рад.

Одним з видів внутрішнього моніторингу є соціологічні дослідження, які проводяться Черкаським регіональним відділенням САУ та студентським аналітичним клубом «Діалог». Результати досліджень серед студентів коледжу засвідчують високий рівень вмотивованості до навчання та задоволення від навчання за обраною спеціальністю. Результати досліджень, проведеного серед випускників коледжу, свідчать про високий рівень набутих ними теоретичних знань та практичних умінь і навичок та відповідність їх вимогам ринку праці.

**Висновок:**

***У Черкаському державному бізнес-коледжі створено ефективну систему контролю навчально-виховного процесу. Результати проведеного контролю розглядаються на засіданнях відповідних структурних підрозділів та приймаються відповідні рішення, які спрямовані на покращення якості навчально-виховного процесу. Пропуски занять обліковуються в журналах академічних груп, медичні довідки наявні та зберігаються згідно з вимогами. В цілому система контролю навчально-виховного процесу коледжу відповідає встановленим вимогам.***

## РОЗДІЛ VI. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ЩОДО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Черкаський державний бізнес-коледж укомплектований керівними та педагогічними кадрами.

Освітній процес забезпечують 80 педагогічних працівників, з яких – 78 штатні працівники, 2 – сумісники.

Відповідно до результатів атестаційної комісії

- викладачів вищої категорії – 46 особи;
- першої кваліфікаційної категорії – 17 осіб;
- другої кваліфікаційної категорії – 9 особи;
- кваліфікаційної категорії «спеціаліст» – 8 осіб;

Мають педагогічне звання «викладач-методист» – 16 осіб; «старший викладач» – 10 осіб.

11 педагогічних працівників мають науковий ступінь.

10 педагогічних працівників нагороджені нагрудним знаком Міністерства освіти України «Відмінник освіти», 1 – «Василь Сухомлинський», 2 – «Петра Могили». Подяками Міністерства освіти і науки України – 2 особи, Почесними грамотами МОНУ – 12 осіб, мають відомчі відзнаки Черкаської ОДА 7 – осіб, Черкаської обласної ради – 4 особи, Черкаської міської ради – 7 осіб, Почесними грамотами Управління освіти Черкаської ОДА – 40 осіб.

За досягнення високих результатів у праці педагогічних працівників коледжу у встановленому порядку представляються до присвоєння почесних звань, відзначення преміями, грамотами та іншими видами морального та матеріального заохочення.

Загальноосвітню підготовку у коледжі здійснюють 30 викладачів, серед яких 1 (3 %) – за сумісництвом, усі вони мають відповідну базову вищу педагогічну освіту.

Серед штатних викладачів, що викладають загальноосвітні дисципліни: 22 мають вищу кваліфікаційну категорію, 5 – першу, 2 – другу, 1 – спеціаліст. З них: 1 має наукову ступінь – кандидат наук, 12 – звання викладач-методист, – 6 звання старший викладач. Викладачі мають загальний стаж роботи від 3 до 33 років після закінчення навчального закладу. Середній вік викладачів – 42 роки.

Педагогічний склад коледжу досить стабільний, у навчальному закладі наявна система добору кадрів.

Викладачі, які забезпечують загальноосвітню підготовку студентів, постійно удосконалюють свою педагогічну майстерність та є активними учасниками методичних об'єднань з української мови серед ВНЗ I-II р.а. Викладач інформатики і комп'ютерної техніки Ковальська Н.В. є головою методичного об'єднання викладачів інформатики і комп'ютерної техніки ВНЗ I-II р.а. Черкаської області, викладач Фай В.С. є головою методичного об'єднання викладачів математики ВНЗ I-II р.а. Черкаської області.

Колектив викладацького складу досить стабільний, в коледжі наявна система добору кадрів. Поповнення викладацького складу забезпечується за рахунок зв'язків з відповідними кафедрами Черкаського національного

університету ім. Б. Хмельницького, Черкаського державного технологічного університету.

Організація роботи щодо професійного розвитку педагогічних працівників у Черкаському державному бізнес-коледжі базується на основних засадах Закону України «Про вищу освіту» (від 01.07.2014 р. № 1556-VII) , «Про професійний розвиток працівників» (від 12.01.2012 р. № 4312-VI, із змінами та доповненнями), Типового положення про атестацію педагогічних працівників (від 06.10.201 р. № 930, із змінами і доповненнями), Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів (від 24.01.2013 р. № 48) та розроблених Положень Черкаського державного бізнес-коледжу: Про атестацію педагогічних працівників, Про наставництво, Про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників та Програми розвитку педагогічних, науково-педагогічних працівників Черкаського державного бізнес-коледжу на 2015-2016 навчальний рік.

Викладачі постійно працюють над підвищенням професійної майстерності та ділової кваліфікації, займаються самоосвітою. Система підвищення кваліфікації, що реалізується в коледжі, сприяє зростанню педагогічної майстерності викладачів.

У коледжі в наявності щорічний та перспективний плани підвищення кваліфікації, що є складовою комплексного плану роботи коледжу.

Підвищення кваліфікації викладачів здійснюється за перспективним планом на 5 років зі щорічною корекцією. План підвищення кваліфікації виконується на 100%. У першому семестрі 2015-2016 н.р. 14 викладачів підвищили кваліфікацію та 8 викладачів – у другому.

Відповідно до перспективного та щорічного планів викладачі проходять курси підвищення кваліфікації в Черкаському обласному інституті післядипломної освіти педагогічних працівників, Центральному інституті післядипломної педагогічної освіти Університету менеджменту освіти (м. Київ), підвищують фаховий рівень шляхом стажування на профільних кафедрах Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького, Черкаського державного технологічного університету, Харківської державної академії дизайну та мистецтв, Херсонського національного технічного університету. Викладачі коледжу навчаються в магістратурах, аспірантурах, докторантурах провідних вищих навчальних закладів України, захищають дисертації на здобуття вченого ступеня. Протягом 5 останніх років 4 викладача захистили дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата педагогічних, економічних наук, 4 викладачі отримали диплом магістра з Управління навчальним закладом, 3 – з Дизайну, 3 готуються до захисту дисертації на здобуття вченого ступеня кандидат наук, 7 навчаються в аспірантурі, 2 – в докторантурі. У цьому році 1 особа вступила до магістратури.

Базою підвищення кваліфікації викладачів загальноосвітніх предметів є, насамперед, Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників.

Педагогічними працівниками Коледжу активно провадиться наукова діяльність. У 2015-2016 навчальному році викладачі опублікували 16 статей у

наукових фахових виданнях, 25 брали участь у роботі всеукраїнських, та міжнародних науково-практичних конференціях на яких виступали з доповідями. Викладачі коледжу Куклін О.В., Азьмук Н.А., Васильчук Є.О., Здір В.А., Кузнецова Н.Б. є авторами одноосібних та колективних монографій. Викладачі Красюк В.Л. Глигало Н.А. у 2016 р. опублікували власні методичні розробки з досвіду викладання загальноосвітніх дисциплін у «Педагогічному віснику».

З метою удосконалення своєї майстерності, ознайомлення з різними методиками проведення занять, досвідом впровадження в роботу передових педагогічних технологій молоді викладачі мають можливість відвідувати відкриті заняття викладачів коледжу, брати участь в їх обговоренні.

У коледжі діє «Школа викладача-початківця» під керівництвом досвідчених педагогічних наставників. Метою її роботи є надання педагогам-початківцям методичної допомоги в розв'язанні першорядних проблем, подоланні труднощів, з якими вони зустрічаються, для підтримки їхньої творчої наснаги, бажання плідно працювати.

Заняття Школи розкривають найактуальніші проблеми організації навчально-методичної та виховної роботи у вищій школі. Своїми знаннями діляться з молоддю досвідчені педагоги коледжу: Красюк В.Л., Грек Л.К., Куксенко С.І., Фастовська О.Т., Фай В.С. та інші.

Діяльність «Школи викладача-початківця» регламентується Положенням про «Школу викладача-початківця» Черкаського державного бізнес-коледжу, Положенням про наставництво в Черкаському державному бізнес-коледжі, Планом роботи «Школи викладача-початківця». Заняття школи викладача-початківця проходять 6 разів на рік за відповідним планом.

З метою вдосконалення своєї майстерності, ознайомлення з різними методиками проведення занять, досвідом впровадження в роботу передових педагогічних технологій молоді викладачі мають можливість відвідувати відкриті заняття досвідчених викладачів коледжу, брати участь в їх обговоренні.

Одним із напрямів професійного розвитку педагогічних працівників є атестація педагогічних працівників та бібліотекарів коледжу. Чергова атестація проводиться один раз на 5 років, позачергова атестація - за заявами викладачів та поданням директора. За результатами атестації визначається відповідність викладачів займаній посаді та присвоєння кваліфікаційної категорії та/або присвоєння педагогічного звання.

У коледжі належним чином організовано атестацію педагогічних працівників: створено атестаційну комісію (наказ від 31.08.2015 року № 237 «Про створення атестаційних комісій при Черкаському державному бізнес-коледжі та атестацію педагогічних працівників на 2015-2016 навчальний рік»), затверджено списки осіб, що атестуються у поточному навчальному році, графік вивчення педагогічної діяльності викладачів, план роботи атестаційної комісії. Протоколи засідань атестаційної комісії ведуться від руки у прошитій та пронумерованій книзі. У 2015-2016 р. 18 педагогічних працівників проатестовано, у т.ч. присвоєно кваліфікаційну категорію: «спеціаліст II категорії» - 1 особа; «спеціаліст I категорії» - 2 особи; «спеціаліст вищої

категорії» - 4 особи», підтверджено кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії» - 9 особам, присвоєно педагогічне звання «старший викладач» - 3 особи», «викладач-методист» - 3 особам, соціальний педагог «спеціаліст» - 2 особам», методист «спеціаліст вищої категорії» - 1 особі.

***Висновок:***

*Якісний склад педагогічних працівників коледжу, у тому числі викладачів, які забезпечують навчальний процес з загальноосвітніх дисциплін відповідає встановленим вимогам. Всі викладачі коледжу вчасно проходять підвищення кваліфікації, стажування, займаються самоосвітою. Освіта викладачів відповідає предметам, які вони викладають. Стан професійного розвитку педагогічних працівників Черкаського державного бізнес-коледжу дозволяє здійснювати на відповідному рівні освітню діяльність у сфері повної загальної середньої освіти.*

## **РОЗДІЛ VII. НАЯВНІСТЬ БІБЛІОТЕКИ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ**

До послуг студентів є бібліотека з читальною залом. Бібліотека комп'ютеризована, підключена до мережі Інтернет та обладнана принтером, сканером, ксероксом. Також створено власну електронну бібліотеку, в якій розміщені всі наукові та навчально-методичні видання коледжу.

Бібліотека Черкаського державного бізнес коледжу у своїй роботі керується законодавством України про освіту і Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», постановами Кабінету Міністрів України, які визначають розвиток культури; керівними документами органів управління з питань бібліотечної роботи; правилами організації бібліотечної праці, обліку, інвентаризації; правилами з охорони праці, техніки безпеки і протипожежного захисту, а також Статутом, Правилами внутрішнього трудового розпорядку та Положенням про бібліотеку Черкаського державного бізнес-коледжу. Відповідно до даного Положення бібліотека організовує свою діяльність спільно з педагогічним колективом на основі планів роботи і регламентуючої документації, що затверджується директором закладу.

Приміщення бібліотеки упорядковане, естетично оформлене, відповідає нормативним показникам, санітарно-технічним вимогам збереження бібліотечних фондів і створення необхідних умов для роботи з читачами.

Бібліотека коледжу обладнана сучасними меблями в єдиному фірмовому кольоровому стилі коледжу, комп'ютером, ксероксом, кондиціонером. В приміщенні бібліотеки розміщено герб коледжу з головним гаслом навчального закладу: «Знання завжди в ціні».

Загальна площа бібліотеки з читальним залом становить 102 кв.м. Читальний зал площею розрахований на 32 посадкових місць.

Багато місця в бібліотеці відведено книжковим виставкам. Це надає змогу студентам та користувачам бібліотеки детальніше ознайомлюватись з книжковим фондом. Тематика виставок різноманітна: наявна інформація як для навчального процесу, так і до визначних дат, ювілеїв та важливих подій.

У бібліотеці сформовано й організовано універсальний книжковий фонд навчальної, методичної, довідкової, а також художньої літератури. Бібліотека коледжу забезпечена підручниками, посібниками, словниками, що допомагає успішному забезпеченню навчального процесу.

Відповідно до проведеної інвентаризації в 2016 році, бібліотечний фонд налічує 44771 екземплярів книг. На даний час бібліотека в достатній кількості забезпечена літературою для вивчення загальноосвітніх предметів

Бібліотека працює в комплексі: абонемент-читальний зал. Абонементне обслуговування охоплює всіх викладачів та студентів коледжу.

Щорічно оформлюється передплата на періодичні видання, контролюється їх доставка, ведеться облік та збереження.

Склад книжкового фонду бібліотеки на 01.05.2016 наведено нижче.

Склад книжкового фонду бібліотеки, од.

Всього, у т.ч.:	44771
Навчальна література	25247
Художня література	19524

Починаючи з 2000 року фонди бібліотеки поповнюються навчально-методичними доробками викладачів. Їх у фонді бібліотеки 3761 екземпляр, 189 найменувань. Це, зокрема, контрольні та самостійні роботи, курси лекцій, посібники-радники, збірники задач, навчально-методичні посібники, лабораторно-практичні завдання, порадики для фахівців, курси лекцій та тестові завдання та ін., які використовуються як при вивченні дисциплін професійного спрямування так і предметів загальноосвітнього циклу.

У бібліотеці створено архів виконаних довідок – це зібрані матеріали на допомогу у проведенні виховних годин, святкуванні ювілеїв, проведенні літературно-музичних композицій та ін.

На сайті бібліотеки ведеться картотека надходження нової літератури у розрізі кафедр, циклових комісій, а також художньої літератури.

Бібліотекарі коледжу постійно працюють над вдосконаленням та наповненням книжкового фонду з метою забезпечення інформаційної підтримки освітнього процесу. Книжковий фонд коледжу відповідає освітнім програмам, складається з творів світової класики й сучасної художньої літератури, наукових видань, необхідних для виховання культури читання, соціального становлення студентів у процесі самостійної роботи, навчально-методичної й педагогічної літератури для викладачів, довідково-енциклопедичних видань та книг з інших галузей знань. Фонд комплектується з урахуванням фахового профілю коледжу.

Співпрацює бібліотека з такими видавництвами, як «Каравела», «Кондор», «Знання», «ЦУЛ», «Патерик», а також книжковими магазинами міста.

Традиційним для бібліотеки Черкаського державного бізнес-коледжу стало проведення Дня писемності, Всесвітнього дня поезії, Дня української мови, Свята матері, Дня людей похилого віку та ін.

Щороку організуються зустрічі з ветеранами, учасниками бойових дій, юристами, лікарями та ін. В стінах бібліотеки було проведено зустрічі з видатними письменниками й поетами Черкащини та України: Носанем С.Л., Лапіною Н.П., Горбань С.П., Юріним О. Є., Кокотюхою А.А., Вербівською К. Також було проведено зустрічі в стінах Юнацької бібліотеки та Обласного краєзнавчого музею.

У навчальному закладі створена єдина комп'ютерна мережа коледжу з цілодобовим доступом до Internet. Усі комп'ютери коледжу мають постійний доступ до мережі Інтернет та об'єднані в єдину локальну мережу для оперативного обміну інформацією. Є цілодобовий доступ до Internet і студентів, які проживають у гуртожитку. В коледжі відкрито студентський Інтернет-центр. Крім того, коледж обладнано 16 точками доступу до Wi-Fi, що покривають всю територію навчального закладу та забезпечують вільний доступ до мережі Інтернет для студентського та викладацького складу.



Завдяки можливості безлімітного доступу до мережі Internet з будь-якого комп'ютера або іншого електронного пристрою викладачі та студенти отримують актуальну фахову та наукову інформацію.

***Висновок.***

***Бібліотека Черкаського державного бізнес коледжу забезпечена навчальною і художньою літературою, навчально-методичними розробками, які використовуються в навчально-виховному процесі при вивченні предметів загальноосвітньої підготовки та дисциплін професійного циклу. В коледжі наявна внутрішня електронна бібліотека, функціонує студентський Інтернет-центр, обладнано точки доступу до Wi-Fi, що покривають всю територію навчального закладу та забезпечують вільний доступ до мережі Інтернет для студентського та викладацького складу.***

***Наявні фонди бібліотеки та застосовувані інформаційно-комунікативні технології дозволяють коледжу здійснювати освітню діяльність у сфері повної загальної середньої освіти.***

## РОЗДІЛ VIII. ЗАГАЛЬНИЙ СТАН ТЕРИТОРІЇ, БУДІВЕЛЬ ТА ПРИМІЩЕНЬ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

На даний час Черкаський державний бізнес-коледж має чотири навчальні корпуси, гуртожиток, корпус господарсько-допоміжних приміщень, студентське кафе, загальна площа яких складає 8663,4 кв.м, площа навчальних приміщень – 5092,2 кв.м. Коледж має стадіон та спортивне містечко. Навчальному закладу Черкаською міською радою надано у постійне користування 2,08 га землі, на яких розташовано будівлі коледжу. Територія навколо корпусів має зелені насадження, газони, асфальтовані доріжки та доріжки із бруківки.

Коледж налічує 51 аудиторію, кабінети та лабораторії, які оснащені відповідними технічними засобами, нормативно-інструктивною документацією, дидактичними матеріалами. 23,52% аудиторій оснащені мультимедійним обладнанням. Лабораторії та кабінети забезпечують 100% виконання всіх видів начальних робіт відповідно до навчального плану.

Загальноосвітня підготовка студентів проводиться у 16 кабінетах та лабораторіях:

- 2 кабінети української мови та літератури;
- кабінет світової літератури;
- кабінет економічних дисциплін;
- 3 кабінети іноземної мови;
- кабінет математики;
- кабінет хімії та біології;
- кабінет історії та географії;
- кабінет захисту Вітчизни;
- кабінет фізики та астрономії;
- кабінет охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- лабораторія комп'ютерної техніки;
- актові зала;
- спортивна зала.

Кожний навчальний кабінет і лабораторія мають паспорти, результати щорічної атестації, науково-методичні комплекси, які включають в себе методичні розробки теоретичних і практичних занять та позааудиторної самостійної роботи для студентів, інструкції, тексти лекції, контрольні питання, тести різних рівнів, роздатковий матеріал, наочність.

Наявність обладнання, приладів, матеріалів у лабораторіях, кабінетах, дозволяє виконувати лабораторні та практичні роботи відповідно до вимог навчальних планів та програм, сприяє вдосконаленню практичних вмінь та навичок студентів. Навчальні кабінети постійно поповнюються необхідними засобами навчання.

Площа навчальних приміщень, що припадає на одного студента за приведеним ліцензійним обсягом, складає [5092,2 кв.м. x 2 зміни] : 1365 студ. (сумарний приведений ліцензійний обсяг коледжу) = 7,46 кв.м, що перевищує нормативні вимоги щодо площі, яка повинна припадати на одного студента.

Коледж має 13 комп'ютерних лабораторій із загальною кількістю комп'ютерів 199 одиниць та 12 мультимедійних аудиторій. Сучасні освітні технології підготовки фахівців усіх напрямків передбачають широке використання комп'ютерної та мультимедійної техніки останніх поколінь. За останні роки значно збільшилася кількість одиниць комп'ютерної техніки: у 2010 р. – 174 одиниць, у 2014 р. – 189 одиниць, а у 2015 – 199 одиниць.

Кількість комп'ютерних робочих місць на 100 студентів коледжу до приведення ліцензованого обсягу складає:  $[199 \text{ комп.} \times 100 \text{ студ.}] : 1365$  – приведений ліцензований обсяг коледжу] = 14,57 комп'ютерів, що відповідає нормативним вимогам. Розрахунок кількості комп'ютерів з урахуванням фактичного контингенту студентів коледжу становить:  $[199 \text{ комп.} \times 100 \text{ студ.}] : 950 + [158 \times 0,1 \text{ студ.}] = 20,6$  комп'ютерів.

Для забезпечення навчального процесу з дисципліни «Фізичне виховання» коледж має дві спортивні зали, малий тренажерний зал, футбольне поле, малу спортивну площадку з тренажерами та баскетбольну площадку.

Актова зала на 300 місць дає можливість проводити загальні збори, конференції, вечори відпочинку, свята, загальні збори батьків, зустрічі, концерти, театральні вистави та інші масові заходи.

У Коледжі стаціонарний медичний пункт, який обслуговує студентів та співробітників. Медпункт забезпечений інвентарем, обладнанням та лікарськими засобами для належного медичного обслуговування студентів і співробітників.

Коледж має гуртожиток. Гуртожиток – п'ятиповерхова споруда з житловою площею 3377,4 м<sup>2</sup> на 250 місць. Житлова площа – 1624,4 м<sup>2</sup>.

Матеріально-технічна база гуртожитків повністю відповідає сучасним санітарно-гігієнічним вимогам та Положенню про студентський гуртожиток. Кімнати та коридори естетично оформлені. У кожній кімнаті гуртожитку проживає 3-4 студенти. Належний санітарний стан у гуртожитках забезпечується як господарськими службами, так і студентами: розроблені графіки чергувань у старост поверхів. У гуртожитку є актова зала для проведення культурно-масових заходів, а також більярд та настільний теніс. Регулярно проводяться змагання з настільних ігор (шашок, шахів).

### ***Висновок.***

***Стан приміщень, будівель, матеріально-технічна база коледжу відповідають вимогам чинного законодавства й дозволяють коледжу здійснювати освітню діяльність у сфері повної загальної середньої освіти на відповідному до встановлених вимог рівні.***

## РОЗДІЛ ІХ. СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ДЛЯ УЧАСНИКІВ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Коледж у повному обсязі забезпечений засобами пожежогасіння, визначені шляхи евакуації при виникненні надзвичайних ситуацій. У навчальних кабінетах та аудиторіях створено безпечні умови для проведення занять зі студентами.

Згідно з наказом директора коледжу від 31.08.2015 р. № 242 «Про розподіл відповідальних осіб за охорону праці та техніку безпеки, пожежну, електробезпеку та промсанітарію», призначено осіб, відповідальних за охорону праці, відповідно до структурних підрозділів. Функції служби охорони праці покладено на заступника директора коледжу.

На кожному практичному занятті викладачі проводять зі студентами інструктажі з охорони праці, техніки безпеки, пожежної безпеки, електробезпеки та безпеки життєдіяльності. Студенти ознайомлюються з відповідними інструкціями, засвідчуючи власним підписом. Інструктажі реєструються у відповідних журналах. За останні 10 років у коледжі відсутні випадки травматизму та смертельного травматизму, пов'язаного з виробництвом.

За активну участь у другому турі Всеукраїнського громадського огляду-конкурсу стану умов і охорони праці серед установ і навчальних закладів системи Міністерства освіти і науки України у 2011 році трудовий колектив відзначений Грамотою Головного управління освіти і науки Черкаської облдержадміністрації та Черкаського обкому Профспілки працівників освіти і науки України.

Під час укладення трудових договорів (контрактів) роботодавець забезпечує виконання вимог статті 29 КЗпП України та статті 5 Закону України «Про охорону праці», інформуючи працівників під розписку про умови праці та про наявність на його робочому місці небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуто, можливі наслідки їх впливу на здоров'я та про права працівника на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до законодавства і колективного договору, укладеного на 2015-2016 року, який пройшов повідомну реєстрацію в реєструючому органі – управлінні праці Черкаського міськвиконкому. Спеціалісти і працівники забезпечені посадовими (робочими) інструкціями, з якими ознайомлені під розпис.

Режим роботи закладу регулюється локальним нормативним актом – Правилами внутрішнього розпорядку, затвердженого зборами трудового колективу 12 грудня 2014 року і погоджені з головою профспілкового комітету.

Відповідно до закону України «Про охорону праці» в закладі ведуться журнали:

- Реєстрації вступного інструктажу з питань охорони працівників;
- Реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці (первинний, повторний, цільовий, позаплановий);
- Реєстрації інструктажу з електробезпеки;
- Реєстрації первинного і повторного інструктажів з протипожежної безпеки з працівниками, які проводяться раз на рік;

- Реєстрації інструкцій з охорони праці;
- Обліку видачі інструкцій з охорони праці;
- Реєстрації осіб, що потерпіли від нещасних випадків на виробництві;
- Обліку професійних захворювань (отруєнь);
- Реєстрації нещасних випадків невикробничого характеру;
- Реєстрації нещасних випадків, що сталися в навчальному закладі з учасника навчально-виховного процесу;
- Видачі спецодягу і засобів індивідуального захисту;
- Випробування засобів захисту з діелектричної гуми: рукавичок, бот, калош та ізольованих накладок;
- Обліку медичних оглядів та графік медичних і профілактичних оглядів;
- Адміністративно-громадського контролю за станом охорони праці.

Ведуться протоколи:

- Засідання педагогічних рад щодо стану роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності. Остання проведена 11.11.2015, протокол № 2;
- Засідань комісії з перевірки знань з охорони праці;
- Перевірки знань з електробезпеки персоналу.

На виконання законодавчих та нормативних актів з охорони праці і пожежної безпеки видані накази:

- Про створення служби з охорони праці;
- Про призначення відповідальних за стан охорони праці в структурних підрозділах, навчальних кабінетах (під розпис);
- Про розподіл обов'язків посадових осіб та організацію роботи з охорони праці;
- Про призначення відповідальних за пожежну безпеку;
- Про призначення відповідального за електрогосподарство.

Відповідно до правил пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і ГУ ДПО МВС України від 30.09.1998 № 348/70, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17.12.1998 № 800/3240. Черкаський бізнес-коледж укомплектований первинними засобами пожежогасіння, які постійно перезаряджаються, в тому числі у студентському гуртожитку. В коридорах є 10 пожежних кранів, обладнаних пожежними рукавами і стволами, які систематично комісійно перевіряються раз на півроку. Оновлено плани евакуації на випадок надзвичайних ситуацій.

У коледжі і студентському гуртожитку працює цілодобова охорона. Діє сигналізація та відео спостереження, кнопка тривожного виклику.

Технічний та обслуговуючий персонал забезпечені спецодягом, взуттям та миючими засобами.

Утримуються згідно Правил пожежної безпеки України запасні евакуаційні шляхи у навчальному корпусі та студентському гуртожитку.

Згідно з Законом України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення» та Постановою Кабінету Міністрів України «Про забезпечення надійності й безпечної експлуатації будівель, споруд та інженерних мереж» Черкаський державний бізнес-коледж кожний рік перевіряють органи державного санітарного нагляду на відповідність наявних

приміщень санітарним нормам, що підтверджується Санітарним паспортом коледжу та відповідними довідками.

Витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію права власності, Санітарний паспорт, Довідка Державної служби України з надзвичайних ситуацій розміщені в Єдиній державній електронній базі з питань освіти.

***Висновок:***

***У Черкаському державному бізнес-коледжі створені належні і безпечні умови навчання і праці для учасників навчально-виховного процесу, отримання належної загальноосвітньої та європейської професійної підготовки. Санітарно-гігієнічний стан навчальних приміщень, реалізація заходів з пожежної безпеки і охорони праці, безпеки життєдіяльності відповідають вимогам чинного законодавства й дозволяють коледжу здійснювати освітню діяльність у сфері повної загальної середньої освіти.***

## РОЗДІЛ X. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ СТУДЕНТІВ

Основною метою діяльності соціально-психологічної служби Черкаського державного бізнес-коледжу є удосконалення навчально-виховного процесу шляхом впровадження прогресивних психолого-педагогічних технологій.

Соціально-психологічний супровід студентів коледжу здійснюють заступник директора з виховної роботи та міжнародних зв'язків Богун М.М., практичний психолог Ситник І.П., соціальний педагог Коваленко А.С., Шабанова О.О., Калько Т.Г., керівники академічних груп та вихователі гуртожитку. У своїй діяльності вони керуються Конвенцією про права дитини, Законом України «Про освіту», положенням «Про психологічну службу системи освіти України», Етичним кодексом психолога.

Мета соціально-психологічного супроводу – сприяти повноцінному особистісному та інтелектуальному розвитку студентів коледжу.

Для реалізації соціально-психологічного супроводу студентів у коледжі наявні основні види документації, а саме: нормативно-правова, навчально-методична, обліково-статистична, довідково-інформаційна та для службового використання. Практичний психолог коледжу веде документацію, визначену листом МОН України від 27.08.2000 № 1/9-352. Практичний психолог діє відповідно до затвердженого річного плану та місячного графіка роботи. Розроблені та затверджені плани роботи психолога, соціального педагога, куратора, вихователя гуртожитку, а також плани засідань Ради профілактики Черкаського державного бізнес-коледжу, плани спільних дій кримінальної міліції Придніпровського РВУМВС, служби у справах дітей Черкаської міської ради з проведення профілактичної роботи зі студентами Черкаського державного бізнес-коледжу на кожен семестр, графіки засідань методичного об'єднання кураторів, соціальних педагогів та вихователів гуртожитку на засіданнях яких виступають з доповідями куратори та соціальні педагогів. Ведуться журнали індивідуальних консультацій, зустрічей з батьками, протоколи корекційно-відновлювальної та розвивальної роботи, протоколи Ради профілактики коледжу, створений соціальний паспорт академічних груп та коледжу, а також картки внутрішнього обліку студентів, що потребують підвищеної психолого-педагогічної уваги.

Пріоритетними напрямками роботи соціальних педагогів закладу є робота з батьками, соціально-психологічний супровід студентів із особливими потребами та студентів, які належать до соціально-незахищених категорій населення, соціалізація студентів груп ризику та просвітницько-консультаційна робота.

Систематична робота соціально-психологічного супроводу проводиться із студентами-сиротами та студентами, позбавленими батьківського піклування. Особлива увага приділяється студентам першого року навчання. Проводиться корекційно-відновлювальна та розвивальна робота у вигляді анкетувань, співбесід і консультацій.

У коледжі створено банк даних на дітей-сиріт, позбавлених батьківського піклування та пільгових категорій. На момент перевірки їх налічувалось: дітей-

сирит – 5 осіб; дітей, позбавлених батьківського піклування – 4 особи; студентів-інвалідів – 11 осіб; особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи – 1 особа; малозабезпечені – 2 особи; з багатодітної сім'ї – 6 осіб; студенти, батьки яких брали чи беруть безпосередню участь в проведенні антитерористичної операції, забезпеченні її проведення і захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України – 16 осіб; осіб переміщених з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції – 11 осіб.

Всім студентам-сиротам на початку навчання оформлено «Єдиний квиток». Всі вони, за необхідності, забезпечуються гуртожитком. Постійно ведеться індивідуальна робота соціальними педагогами та психологом коледжу зі студентами даних категорій.

З метою своєчасного попередження відхилень у психофізичному розвитку та становленні особистості, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям у навчально-виховному процесі працівниками психологічної служби здійснювалась профілактична та просвітницька робота у формі семінарів, тренінгів, круглих столів, лекцій, бесід, годин спілкування, виступів на педрадах з висвітлення актуальних питань.

Особлива увага приділяється психологічній просвіті студентської молоді, педагогічного колективів та батьків. Для викладачів систематично відбуваються психолого-педагогічні семінари з проблем вікової психології, застосування системного підходу до зміни форм, методів і прийомів організації навчально-виховного впливу на студента. Психолог та соціальні педагоги під час проведення нарад з кураторами висвітлили наступні теми: «Психофізіологічні особливості підлітків», «Психологічні аспекти формування здорового способу життя», «Вікові рівні самовиховання та їх характеристика» тощо. Практичний психолог веде систематичну роботу, спрямовану на поглиблену діагностику студентів різних вікових категорій, здійснює соціальну паспортизацію закладу, консультативну роботу зі студентами та батьками, превентивну роботу зі студентами, схильними до девіантної поведінки, активно співпрацює з соціальними службами та громадськими організаціями міста. Особлива увага приділяється формуванню ціннісних та професійних орієнтацій, дослідженню мікроклімату в студентському колективі, пізнавальних процесів та емоційно-вольової сфери студента.

У коледжі здійснюється робота по реалізації заходів в навчально-виховному процесі, спрямованих на попередження злочинів і злочинності, удосконалення способів життя студентів без порушень норм моралі, організовується змістовне дозвілля. Зокрема у 2015/2016 навчальному році методичним об'єднанням кураторів та соціальних педагогів спільно з цикловою комісією суспільних дисциплін було проведено правові брейн-ринги, тижні права, інформаційні години, відеолекторії, зустрічі з представниками правоохоронних органів.

Практичний психолог та соціальні педагоги тісно співпрацюють, здійснюючи спільний аналіз психологічних та соціально значущих умов навчання та виховання, необхідних для формування особистості студентів на кожному віковому етапі.



Наявними є нормативно-правові документи, які регламентують діяльність працівників служби. Документація як практичного психолога, соціальних педагогів, кураторів ведеться згідно з вимогами.

Практичний психолог успішно співпрацює з батьківським контингентом, бере участь в батьківських зборах, здійснює консультаційну роботу з батьками проблемних студентів.

Педагогічний колектив коледжу постійно підтримує зв'язок з батьками студентів, використовуючи різні форми роботи: індивідуальні (бесіди, консультації, бесіди-поради), групові (батьківські збори, групові бесіди та консультації), колективні (загальні збори батьків, дні відкритих дверей).

Батьки систематично отримують інформацію про успішність і відвідування студентами навчальних занять.

Куратори академічних груп та соціальні педагоги особливо акцентують увагу на неблагополучні сім'ї, встановлюють зв'язок з родинами студентів, схильних до правопорушень. В разі потреби батьки запрошуються в коледж. Організовано ведеться внутрішній облік студентів що потребують підвищеної психолого-педагогічної уваги. Щороку проводяться загальні збори батьків студентів першого та другого курсів.

При здійсненні соціально-психологічного супроводу студентів активно використовуються інформаційно-комунікативні технології, Інтернет-ресурс. На офіційному сайті коледжу створено сторінку практичного психолога, а також сторінку для викладачів та студентів де розміщені нормативно-правові матеріали, положення, рекомендації, та інші цікаві інформаційні матеріали. Які можуть бути використані у роботі.

### ***Висновок.***

***Забезпечення соціально-психологічного супроводу студентів здійснюється кураторами, соціальними педагогами, вихователями гуртожитку та практичним психологом у відповідності з вимогами чинного законодавства, що дозволяє закладу здійснювати освітню діяльність у сфері повної загальної середньої освіти.***

## **РОЗДІЛ XI. СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ПОТРЕБ СТУДЕНТІВ У РІЗНИХ ФОРМАХ ПОЗАУРОЧНОЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ**

Організація виховного процесу в Черкаському державному бізнес-коледжі базується на Національній доктрині розвитку освіти України, відповідно до державних стандартів освіти, наказів і рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо організації виховної роботи.

У коледжі проводиться змістовна, різнопланова виховна робота у різних формах. Увесь комплекс виховної роботи зосереджений в єдиному плані виховної роботи, відповідно до загального плану роботи ЧДБК, складеного напередодні нового навчального року, який передбачає виконання основних напрямів Концепції національно-патріотичного виховання студентської молоді, затвердженої Указом Президента України від 13 жовтня 2015 року №580/2015, а також за напрямками:

- національно-патріотичне та громадянське виховання;
- родинно-сімейне виховання;
- морально-правове виховання;
- екологічне виховання;
- художньо-естетичне та полікультурне виховання;
- трудове виховання;
- формування здорового способу життя та фізичне виховання.

Виховна робота, спрямована на реалізацію мети національного виховання – набуття студентами соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, розвиток духовності, творчих здібностей, прищеплення моральної, художньо-естетичної, трудової, екологічної культури, формування цілісної особистості молодого фахівця – громадянина України.

На початок навчального року розроблено: План виховної роботи Черкаського державного бізнес-коледжу на 2015–2016 н.р.; План спільних дій кримінальної міліції Придніпровського РВУМВС, ССД Черкаської міської ради з проведення профілактичної роботи зі студентами ЧДБК на 2015/2016 н.р.; План виховної роботи зі студентами, які проживають у гуртожитках коледжу на 2015–2016 н.р.; План роботи практичного психолога коледжу на 2015–2016 н.р.; План роботи соціального педагога коледжу на 2015–2016 н.р.; План роботи студентського аналітичного клубу «Діалог» на 2015–2016 н.р.; План роботи студентського науково-практичного маркетингового клубу «MyrCating Club» на 2015–2016 н.р.; План роботи студентського фінансово-бухгалтерського клубу на 2015–2016 н.р.; План роботи студентського економічного клубу «Business Club» на 2015–2016 н.р.

Також на початку навчального року було створено банк даних студентів, які потребують соціального захисту, складено соціальні паспорти груп, коледжу, вибрано актив груп, вивчено стан охоплення студентів у гуртках, секціях у позаурочний час, проведено роботу по залученню студентської молоді до них.

У роботі зі студентами постійно використовуються різні форми і методи виховання. Масові та групові форми виховання поєднуються з індивідуальною

роботою, що проводиться з урахуванням вікових особливостей студентів. Заходи національно-патріотичного виховання передбачають формування у студентів національної свідомості й людської гідності, патріотичних почуттів, набуття кращих рис громадянина України.

Форми і методи виховної роботи обираються як педагогічним, так і студентським колективом на основі системного, демократичного підходу, враховуючи інтереси та потреби студентів, реальну дійсність, професійну підготовку, актуальність та дієвість системи впливів. До найбільш вживаних форм організації виховної роботи в коледжі можна віднести:

**1. Спортивні заходи:** Однодобовий туристичний похід, який організувала циклова комісія фізичного виховання для студентів I -II курсів, змагання з настільного тенісу, міні-футболу, волейболу, баскетболу, футболу у рамках XVI Спартакіади Черкаського державного бізнес-коледжу, спортивно-туристична поїздка до гірськолижного курорту в м. Славське та смт Воловець.

**2. Заходи студентської ради:** навчально-просвітницький захід з питань протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу від представників КМП (кабінет довіри) 3-ої міської поліклініки Черкаської обласної ради; привітальні заходи від Студентської ради ЧДБК з нагоди святкування Дня працівників освіти; участь студентів-бакалаврів у круглому столі представників малого і середнього бізнесу (МСБ) міста; «Дебют першокурсника» - концертна програма за участю студентів I курсу; участь голови Студентської ради коледжу Смакограя Дениса та студентського омбудсмена Чорненко Оксани у німецько-українській школі соціального підприємництва, яка проходила за підтримки Фонду «Пам'ять, відповідальність і майбутнє» (EVZ) і реалізувалась Центром регіональних стратегій (Німеччина) і Національним університетом «Києво-Могилянська академія» (Україна); святкування «Halloween», Міжнародного дня студента; науково-практична конференція на тему: «Гідність, свобода та демократія: від ідеї до реалізації»; новорічна костюмована вечірка "ВОГОНЬ та ЛІД"; конкурс краси і талантів «Міс ЧДБК-2016», що проходив у Черкаському обласному будинку вчителя; участь у Всеукраїнській акції-прибирання «Зробимо Україну чистою разом!»; участь представників Студентської ради коледжу разом із координатором молодіжних проєктів у ході, присвяченій «Дню пам'яті та примирення і 71-тій річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні»; Student Fest до ювілею Черкаського державного бізнес-коледжу у міському парку «Долині Троянд»; конкурс «Студміс Черкащини».

**3. Заходи відділень та циклових комісій:** тренінг: “Секрети професії “економіст”. Відомі економісти світу та України”; екскурсії студентів відділення економіки та туризму на ВАТ «ТЕМП», ТРК «Вікка»; семінар-практикум на тему: «Молоді спеціалісти на ринку праці: проблеми конкурентоспроможності та працевлаштування; тренінг: “Комунікативні навички формування особистості”.; екскурсійна поїздка студентів-економістів на завод ІІ «Кока-Кола Беверіджиз Україна»; ділова гра: «Монополія»; відвідування членами економічного клубу Business Club лекції-практикуму в Talent HUB на тему «Презентація проєкту: готуємо публічний виступ»; День кар'єри для студентів відділення «Економіки та туризму»; відкрита лекція Дяченко М.М., співвласниці компанії «Манеж», на тему «Фактори створення та

розвитку успішного бізнесу»; щорічна поїздка студентів відділення маркетингу та комерції на Міжнародну виставку реклами та маркетингу "REX" (ВЦ"КиївЕкспоПлаза"); майстер-клас від з медіа-менеджеру телеканалу «Інтер» Тябут Яни на тему "Медіа-планування: правила та особливості в реальній практиці" для учасників Студентського науково-практичного маркетингового клубу «MurCating Club»; святкування студентами відділення «Маркетингу та комерції» Міжнародного Дня Маркетолога; зустріч з інтернет-маркетологом компанії «Master of Code» Ярославом Задоровським на тему «Маркетинг в ІТ, чому і навіщо?»; VIII студентська науково-практична конференція «Проблеми та перспективи розвитку економіки України: погляд молоді»; V Регіональний фестиваль комерційної та соціальної реклами; День кар'єри для студентів відділення «Маркетингу та комерції»; круглий стіл з випускниками відділення маркетингу та комерції: Тябут Яна (медіа-менеджер телеканалу «Інтер»), Смаглюк Михайло та Цибуля Альона (спеціалісти з SMM-маркетингу), Фідель Олександр (співвласник рекламного агентства «Pomidor», керуючий ТЦ Pioneer); презентація діяльності Індустріального гендерного комітету з реклами. Запрошений спікер – голова Всеукраїнської асоціації маркетингу, к.е.н., доцент Київського національного економічного університету ім.В.Гетьмана Лилик Ірина Вікторівна; участь студентів та викладачів відділення «Обліку та фінансів» (Шильвінська О.Л., Писаченко Л.П.) у майстер-класі «Як закласти міцний фінансовий фундамент» у Talent Hub; фінансова гра "Найрозумніший", в якій приймали участь студенти випускних груп. В ході гри студенти мали змогу перевірити свої знання з різних фінансово-економічних дисциплін; відділення «Обліку та фінансів» в рамках проведення студентського науково-практичного фінансово-бухгалтерського клубу відвідали Головне управління ДФС у Черкаській області; День кар'єри відділення «Обліку та фінансів»; участь студентів відділення дизайн у конкурсі дипломних проектів серед ВНЗ I-IV р.а. в рамках XIII Міжнародного форуму «Дизайн-освіта 2015» в Харківській державній академії дизайну і мистецтв. Роботи випускника гр. № 1Д-11 Крамара Германа отримали перше місце у номінації «Графічний дизайн». (гр. № 1Д-12 Гребенюк Альона та Коршунова Євгенія отримали заохочувальні дипломи); виставка робіт студентів «Витинанка» у Обласній універсальній науковій бібліотеці імені Тараса Шевченка; участь у міжнародному фестивалі дизайну «КОРОВА» м. Дніпропетровськ; участь студентів відділення «Дизайн» у презентації збірки поезій Василя Симоненка «Провесінь надій», що відбулася в обласній бібліотеці для юнацтва; конкурс творчих робіт до віршів В.Симоненка серед студентів першого-третього курсів відділення «Я – ілюстратор» та проведення години пам'яті, присвяченій В.Симоненку; виставка робіт викладачів та студентів відділення "Дизайн" на тему «СІМ КОЛЬОРІВ МИСТЕЦТВА», присвяченої святкуванню 50-річного ювілею Черкаського державного бізнес-коледжу (Черкаський обласний художній музей); майстер-клас викладача Ребякової Н.В. з розпису писанок у Обласній універсальній науковій бібліотеці імені Тараса Шевченка; участь у конкурсі «МастерЛОГО», що проводився в рамках міжнародного форуму «ProDESIGN» в Херсонському національному технічному університеті (I місце здобув студент гр. 1Д-12 Шпильовий Роман); участь у соціальному проекті з розпису стін

неврологічного відділення Черкаської міської дитячої лікарні."Я хочу жити в кольоровому світі"; зустріч із волонтерами проекту Masters Academy на тему «Як зробити вдалий старт у сфері ІТ-технологій»; зустріч студентів з одним із співзасновників GeekHub в Черкасах, директором компанії N3WNormal – Юрієм Куратом. Тема зустрічі – «ІТ-перспективи в Черкасах»; зустріч з представниками організації Google Developers Group та IT-Cluster Cherkassy: Цибровським Сергієм, Лабай Олексієм та Семеновою Яною на тему «Можливості стажування та навчання для студентів від Google»; зустріч і представниками компанії InterLink LLC: Мариною Супрун (менеджер відділу QA) та Олександром Лукавим (менеджер проектів) на тему "Перспективи розвитку в ІТ для студентів"; ІХ студентська науково-практична конференція «Тенденції розвитку ІТ-технологій в Україні». Запрошені спікери: Микола Кудрявцев та Володимир Дибенко (Cherkasy IT Cluster); День кар'єри для студентів відділення «Інформаційних систем та технологій».

**4. Заходи Центру кар'єри та міжнародних зв'язків:** стажування студентів та викладачів коледжу в освітніх закладах трьох країн Європейського союзу, а саме: у Латвії, Естонії та Швеції. Базою стажування став один із найкращих вузів м.Риги, партнер бізнес-коледжу, – Вища школа управління інформаційних систем (ISMA - Informācijas sistēmu menedžmenta augstskola); тренінг на тему "Чинники успішного працевлаштування" від фахівця з працевлаштування, викладача вищої категорії Борисенко О.І.; презентація програми Fulbright та Internship Programme of German Business for Ukraine; презентація активного громадського діяча та учасника міжнародних програм обміну Дениса Андрущенко зі студентами на тему «Можливості для освіти, подорожей та бізнесу»; участь та перемога студентів коледжу у конкурсі відеоробіт, присвяченому 30-й річниці катастрофи на Чорнобильській АЕС; стажування групи студентів (9 осіб) у Федеративній Республіці Німеччина, м.Веймар; організація курсів з вивчення іноземних мов: англійська, польська, німецька та французька мови.

У виховній роботі зі студентами коледж співпрацює з міськими закладами та осередками культури. У читальному залі коледжу систематично проводяться книжкові виставки, пропагуються нові твори українських письменників. Щороку проводиться Шевченківський тиждень: конкурс читців Кобзаря, радіогазети, екскурсії та літературно-музичні вечори. Систематично організовуються майстер-класи з залученням членів громадської організації «Асоціація випускників Черкаського державного бізнес-коледжу», які діляться досвідом зі студентами навчального закладу. У коледжі створені та ефективно працюють 4 студентські науково-практичні клуби за професійним спрямуванням: економічний «Business Club», маркетинговий «MyrCating Club», аналітичний клуб «Діалог» та фінансово-бухгалтерський клуб. Діють гуртки: вокальний та КВК. Також функціонують спортивні секції з волейболу, баскетболу, футболу, настільного тенісу, атлетизму та шейпінгу. Щороку кафедру фізичного виховання проводяться спортивно-туристичні походи зі студентами першокурсниками.

Актова зала на 300 місць дає можливість проводити загальні збори, конференції, вечори відпочинку, свята, загальні збори батьків, зустрічі, концерти, театральні вистави та інші масові заходи.

З метою забезпечення виконання студентами своїх обов'язків та захисту їх прав, сприяння гармонійному розвитку особистості студентів, формування навичок майбутніх організаторів, керівників в Черкаському державному бізнес-коледжі функціонують органи студентського самоврядування – студентська рада та рада гуртожитку, які залучаються до участі у формуванні керівних органів і плануванні роботи коледжу. Їх діяльність спрямована на виховання патріотизму й відповідальності, духовності й культури студентів, піднесення рівня соціальної активності й вболівання за доручену справу, створення необхідних умов для проживання і відпочинку, пропагування здорового способу життя.

Студентська рада коледжу та студентська рада гуртожитку діють на основі принципів добровільності, демократичності, законності, гласності та виражає інтереси всіх студентів коледжу незалежно від раси, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, громадянства, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак.

У своїй діяльності студради керуються чинним законодавством України, рішеннями Міністерства освіти і науки України, Статутом ЧДБК та Положенням про Студентське самоврядування в Черкаському державному бізнес-коледжі.

Для забезпечення умов всебічного і вільного розвитку особистості студента студрада спрямовує свою діяльність за різними напрямками: науково-дослідницький, навчально-виховний, культурний, спортивний, фандрайзинг, зовнішнє співробітництво тощо.

Щорічно Студентська рада організовує безліч різноманітних наукових, творчих, національно-патріотичних та культурно-масових заходів, як у стінах коледжу, так і за його межами. Активісти студентського самоврядування представляють коледж на різноманітних всеукраїнських і міжнародних конференціях, форумах, дебатах, круглих столах тощо. Студентська рада бізнес-коледжу плідно співпрацює зі Студентськими об'єднаннями різних ВНЗ, молодіжними та громадськими організаціями Черкащини і України.

Активна діяльність членів органів студентського самоврядування гуртожитку полягає у:

- проведенні вечорів відпочинку, конкурсів, квестів, флешмобів;
- організації належного побуту, відпочинку та дозвілля студентів гуртожитку;
- участі в організації ремонту кімнат, забезпеченні зберігання і підтримки в належному стані приміщень, обладнання та іншого майна навчального закладу;
- сприянні налагодженню пропускового режиму в гуртожитках;
- участі у роботі з організації змагань за зразкові кімнати, поверхи, економію електроенергії, води гуртожитку;
- волонтерській роботі.

У 2015-2016 навчальному році члени студентської ради ЧДБК виграли конкурс відеоробіт «Чорнобиль в житті дітей», який проводила організація

«Допомога дітям Чорнобиля з м. Веймар» (Німеччина). Переможців нагородили поїздкою до Німеччини у період з 02 по 12 червня 2016 року.

На сайті коледжу створені сторінки де висвітлюється робота кожного з клубів та спортивних секцій, студентської ради коледжу.

У коледжі значна увага приділяється ознайомленню студентів із основними засадами права, з історичними етапами його розвитку, основними положеннями Конституції України, правами людини, Кодексами законів України.

Працівники правоохоронних органів систематично інформують викладачів про стан криміногенної ситуації в місті, що дає можливість використовувати в профілактичній роботі місцевий матеріал.

У коледжі працює правовий лекторій, в рамках якого проводяться лекції, бесіди на правову тематику, зустрічі з працівниками правоохоронних органів, розроблений план спільних дій кримінальної міліції Придніпровського РВ УМВС, ССД Черкаської міської ради з проведення профілактичної роботи зі студентами Черкаського державного бізнес-коледжу.

Щороку в навчальному закладі проходить декада соціально-економічних дисциплін та тиждень права. Використовуються різні форми і методи роботи: система правових бесід, виставки юридичної літератури, організуються конференції, інформаційні хвилини, огляди преси, обговорення статей на правову тематику.

В навчальному закладі організовано роботу волонтерів, котрі щороку беруть участь у благодійних акціях. Студенти коледжу самостійно організували у 2014 році молодіжний студентський фестиваль на Театральній площі з нагоди Міжнародного дня студента «Students талант-fest», протягом концертної програми проходив збір коштів на лікування і реабілітацію бійців АТО, який був організований спільно із Центром допомоги армії. Студенти та викладачі відділення «Дизайн» приймали участь у добродійному аукціону «Твори добро дітям», що відбувся у Черкаському художньому музеї на підтримку родин українських військовиків. Щороку студентів ЧДБК долучається до поїздки в дитячий будинок с. Кропивна в рамках благодійної акція «Подаруй тепло і радість дітям» організованою авто-клубом «Lanos clan», ГО «Агенція молодіжних ініціатив» та Черкаським державним бізнес-коледжем.

Проводяться турніри знавців англійської мови, брейн-ринги, читання, фотовиставки, квести. Кілька разів на рік проводяться виставки студентських робіт з декоративно-прикладного мистецтва кафедри дизайну. Урочисто, святково проходять вечори: «День студента», «День працівників освіти», заходи до Дня святого Миколая, «Новорічний карнавал», «Міс ЧДБК», «Дебют першокурсника», свято вручення дипломів.

Позаурочна робота з трудового виховання спрямована на формування у студентів професійних умінь і навичок, самообслуговування, формування культури трудової діяльності, дбайливого ставлення до результатів людської праці, а також здійснення економічного виховання студентської молоді

Вся навчально-виховна робота в коледжі підпорядкована виконанню основного завдання – виховання майбутнього професійного фахівця.

На засіданнях педагогічної ради заслуховуються результати наукової та творчо-пошукової діяльності студентів та підсумки роботи спортивних секцій.

Студенти першого та другого курсу беруть активну участь у Всеукраїнських творчих конкурсах, предметних олімпіадах (Додаток В).

У 2016 році студент коледжу Химіч Руслан виборов I місце в обласному етапі XVI Міжнародного конкурсу з української мови ім. Петра Яцика;

Студент коледжу Маслов Тарас посів III місце в Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді ім. Т. Шевченка;

За результатами обласного етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з математики серед студентів ВНЗ I-II р.а. переможцями стали студенти коледжу Пилявська Ірина (I місце), Бондар Олена (II місце), Маслов Тарас (I місце), Соя Олена (I місце), яка стала лауреатом III Всеукраїнського етапу олімпіади

Студент коледжу Маслов Тарас посів II місце у обласному етапі Всеукраїнської етапи з інформатики і КТ серед студентів ВНЗ I-II р.а.

Студентка Близнюк Юлія стала переможницею регіонального етапу Всеукраїнського молодіжного конкурсу «Новітній інтелект України» та у Всеукраїнському етапі конкурсу посіла II місце.

Студентка коледжу Ковшевацька Наталія стала посіла III місце у Всеукраїнському конкурсі філософських есе (Національний університет «Острозька академія»).

Із загальноосвітніх предметів в коледжі проводяться такі позаурочні заходи: навчальні консультації, предметні олімпіади, конкурси та КВК, вечори відпочинку, конкурси (Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика), спортивні змагання, літературні читання та конкурси читців, зустрічі з відомими письменниками та літературними діячами тощо.

### **Висновок.**

***У коледжі створено умови для задоволення потреб студентів у різних формах позаурочної навчально-виховної роботи, ефективно функціонують органи студентського самоврядування: студентська рада коледжу та студентська рада гуртожитку. Створені всі необхідні умови для всебічного і вільного розвитку особистості студента та формування його професійних компетенцій. Студенти коледжу беруть участь та займають призові місця на предметних олімпіадах обласного і Всеукраїнського рівня.***



## ХІІ. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У Черкаському державному бізнес-коледжі забезпечується дотримання єдиного мовного режиму в навчально-виховному процесі, у веденні ділових паперів, у плануванні роботи, та у процесі проходження навчальної практики.

Організація та здійснення освітнього процесу в коледжі здійснюється відповідно до планів роботи, що складаються на початок кожного навчального року та охоплюють усі напрямки роботи коледжу:

- План роботи Черкаського державного бізнес-коледжу на 2015-2016 навчальний рік (основні напрямки);
- План роботи педагогічної ради коледжу на 2015-2016 навчальний рік;
- План роботи адміністративної ради коледжу на 2015-2016 навчальний рік;
- План роботи методичної ради коледжу на 2015-2016 навчальний рік;
- План роботи методичного кабінету на 2015-2016 навчальний рік;
- План роботи «Школи викладача-початківця» на 2015-2016 навчальний рік;
- План роботи циклової комісії (кафедри) на 2015-2016 навчальний рік:
  - фундаментальних дисциплін;
  - суспільних дисциплін;
  - української мови та літератури;
  - іноземної мови;
  - фізичного виховання;
  - програмування;
  - комп'ютерних систем і мереж;
  - дизайну;
  - обліку та фінансів;
  - економіки та підприємництва;
- План роботи методичного об'єднання кураторів, соціальних педагогів та вихователів гуртожитку;
  - Графік проведення відкритих занять на 2015-2016 навчальний рік;
  - Перспективний план підвищення кваліфікації педагогічних працівників на 2014-2018 навчальний рік;
  - План підвищення кваліфікації педагогічних працівників на 2015-2016 навчальний рік;
  - План-графік проходження чергової (позачергової) атестації педагогічних працівників на 2015-2016 навчальний рік;
  - План роботи студентського науково-практичного клубу «Бізнес-клуб» на 2015-2016 навчальний рік;
  - План роботи студентського науково-практичного клубу «Муркетинг-клуб» на 2015-2016 навчальний рік;
  - План роботи студентського аналітичного клубу «Діалог» на 2015-2016 навчальний рік;
  - План роботи студентського фінансово-бухгалтерського клубу на 2015–2016 н.р.;

- План виховної роботи Черкаського державного бізнес-коледжу на 2015–2016 н.р.;
- План спільних дій кримінальної міліції Придніпровського РВУМВС, ССД Черкаської міської ради з проведення профілактичної роботи зі студентами ЧДБК на 2015/2016 н.р.;
- План виховної роботи зі студентами, які проживають у гуртожитках коледжу на 2015–2016 н.р.
- План роботи практичного психолога коледжу на 2015–2016 н.р.;
- План роботи соціального педагога коледжу на 2015–2016 н.р.;

Контроль за виконанням планів відбувається шляхом заслуховування звітів на педагогічній раді, адміністративній раді, методичній раді, виробничих нарадах.

Відповідно до навчальних планів щорічно розробляється графік навчального процесу з визначенням терміну теоретичного та практичного навчання, виробничої, педагогічної практики, термін проходження семестрових сесій та державних екзаменів. Графік розробляється заступником директора з навчально-методичною роботи та завідуючої виробничою практики і затверджується директором коледжу.

Щорічно видається наказ директора коледжу про перелік діючих робочих навчальних планів і програм, за якими складаються робочі програми навчальних предметів (дисциплін), календарно-тематичні плани, до яких постійно вносяться зміни та доповнення з урахуванням вимог сучасних новітніх педагогічних технологій та досягнень.

Робочі програми навчальних предметів (дисциплін) розглядаються на засіданнях предметних (циклових) комісій і затверджуються заступником директора з навчально-методичної роботи.

Перед початком навчального семестру складається розклад занять, графіки роботи структурних підрозділів, кабінетів та лабораторій, графіки консультацій викладачів. Розклад навчальних занять узгоджується з робочими планами та графіком навчального процесу і затверджується директором коледжу, а також погоджується з профкомом коледжу. Розклад є стабільним, складеним відповідно до вимог, заняття проводяться в одну зміну, визначено 20-ти хвилинну перерву для обіду студентів та викладачів.

Розклади семестрових та державних екзаменів (випускних та ДПА) розробляються заступником директора з навчально-методичної роботи відповідно до графіка навчального процесу, затверджуються директором коледжу та доводяться до відома викладачів і студентів не пізніше, ніж за місяць до початку сесії.

Наказами директора коледжу щорічно затверджується склад педагогічної (наказ № 232 від 31.08.2015 р.), адміністративної (наказ № 236 від 31.08.2015 р.) та методичної (наказ № 235 від 31.08.2015 р.) рад Черкаського державного бізнес-коледжу.

Засідання рад проводяться згідно з планами роботи коледжу, вчасно оформляються відповідні протоколи засідань, здійснюється контроль за виконанням прийнятих рішень.

Діяльність педагогічної ради регламентується Положенням про педагогічну раду, затвердженим директором коледжу. Також наявний затверджений план засідань педагогічної ради на 2015-2016 навчальний рік, яким передбачено проведення 6 засідань, з них на момент атестації проведено 6. Журнал протоколів ведеться від руки, прошитий. Тематика засідань відповідає плану, в наявності протоколи всіх проведених засідань. Тематика засідань педагогічної ради актуальна. Розглядаються питання загальноосвітньої підготовки, рівень навчальних досягнень студентів, виконання вимог Державного стандарту повної загальної середньої освіти, озвучуються результати проведеного моніторингу якості освіти.

Протоколи засідань ведуться систематично, ухвалені рішення та пропозиції перебувають на контролі. Заслуховуються звіти про виконання попередньо прийнятих рішень. Результативними є педагогічні ради з організації навчально-виховного процесу, зі створення науково-методичного забезпечення. На педагогічних радах протягом 3-х років заслуховувалися питання як професійної, так і загальноосвітньої підготовки, питання педагогічної практики, організації та проведення виховної роботи, спортивно-масової роботи, результати наукової та творчо-пошукової діяльності студентів та педагогічних працівників, нагородження іменними стипендіями тощо.

Для забезпечення координації та контролю роботи циклових комісій наказом директора коледжу від 31 серпня 2015 року № 235 «Про створення методичної ради» створена методична рада, до складу якої входять директор, заступник директора з навчально-методичної роботи, заступник директора з виховної роботи та міжнародних зв'язків, методист, завідувач практики, завідувачі відділень, голови циклових комісій та педагогічні працівники, що мають науковий ступінь. Діяльність методичної ради регламентується Положенням про методичну раду, затвердженим директором коледжу. Наявний затверджений план засідань методичної ради на 2015-2016 навчальний рік, яким передбачено проведення 6 засідань, з них на момент атестації проведено 6. Журнал протоколів ведеться від руки, прошитий. Тематика засідань відповідає плану, в наявності протоколи всіх проведених засідань. На засіданнях методичної ради систематично розглядаються питання організації методичної роботи педагогічного колективу на навчальний рік та затвердження плану роботи методичної ради коледжу, обговорення та затвердження планів роботи циклових комісій, кафедр, організація роботи «Школи викладача-початківця», затвердження графіку проведення відкритих занять викладачами, план підготовки до друку навчально-методичних видань, графіку проходження курсів підвищення кваліфікації педагогічними працівниками, підсумки перевірки навчально-методичного забезпечення та готовність викладачів до навчального року, огляд нормативних, директивних документів, новинок психолого-педагогічної літератури, підсумки проведених внутрішніх етапів предметних олімпіад, конкурсів та участь студентів у заходах за межами коледжу, організацію та проведення конференцій на базі коледжу, а також підсумки методичної роботи коледжу за поточний навчальний рік та визначення пріоритетних напрямків педагогічної інноваційної роботи в новому навчальному році.

У навчальному закладі функціонує методичний кабінет, діяльність якого регламентується Положенням про методичний кабінет Черкаського державного бізнес-коледжу.

Уся методична робота в коледжі підпорядкована підвищенню якості знань, активізації і розвитку творчого потенціалу викладачів, умінню використовувати раціональні прийоми і педагогічні технології, підвищенню ефективності й якості навчальних занять на основі диференціації, використанні інтерактивних методик, інтеграції змісту навчання, вивченню перспективного досвіду, апробації та активному впровадженню у практику роботи інноваційних технологій педагогіки толерантності, наповненню методичного кабінету необхідними матеріалами.

У методичному кабінеті Черкаського державного бізнес-коледжу є:

- план роботи методичної ради;
- план роботи навчально-методичного кабінету;
- план роботи «Школи викладача-початківця»;
- методичні матеріали (посібники, пам'ятки, буклети, рекомендації) для викладачів-початківців;
- перспективний план підвищення кваліфікації викладачів коледжу;
- щорічний план підвищення кваліфікації викладачів;
- план-графік атестації викладачів коледжу;
- графік проведення відкритих заходів;
- методичні розробки відкритих занять викладачів;
- електронні варіанти навчально-методичних матеріалів;
- матеріали атестації викладачів коледжу (накази, протоколи засідань атестаційної комісії);
- матеріали на допомогу викладачам (методичні рекомендації, зразки документації);
- кращі методичні напрацювання викладачів коледжу;

Науково-методичною проблемою, яка визначає пріоритетні напрями роботи педагогічного колективу Черкаського державного бізнес-коледжу у 2015-2016 навчальному році, є: «Удосконалення змісту, форм і методів навчання на основі запровадження у навчально-виховний процес сучасних педагогічних технологій».

Діяльність циклових комісій регламентується Положенням про циклову комісію та посадовою інструкцією викладача та здійснюється відповідно до планів роботи, заслуханих і обговорених на засіданнях циклових комісій та затверджених заступником директора з навчально-методичної роботи.

Плани роботи всіх циклових комісій на рік оформлені за єдиним зразком, розробленим методичним кабінетом. Планування здійснюється за розділами:

- організаційна робота;
- науково-методична робота;
- навчально-дослідницька, пошукова та гурткова робота;
- підвищення фахової та педагогічної майстерності викладачів;
- позааудиторна та виховна робота викладачів.

Рекомендації з проведення засідань циклових комісій розробляються методичним кабінетом до початку кожного семестру. Всі циклові комісії ведуть протоколи засідань. На засіданнях циклових комісій розглядаються питання:

- планування роботи циклових комісій;
- затвердження педагогічного навантаження;
- обговорення графіків проведення консультацій, взаємовідвідувань занять, відкритих заходів, тематика науково-дослідницької та науково-методичної роботи;
- організації самостійної роботи студентів;
- стану забезпечення дисциплін мультимедійними лекціями;
- вивчення передового досвіду викладачів;
- особливостей адаптації студентів нового прийому;
- оформлення навчально-методичної документації відповідно до нових навчальних програм;
- розгляду і обговорення екзаменаційної документації;
- аналізу успішності студентів, проведення директорських контрольних робіт та підготовки до екзаменаційної сесії;
- планування та обговорення відкритих занять.

Усі педагогічні працівники розробляють індивідуальні плани роботи, що розглядаються на засіданнях циклових комісій. Один раз на рік викладачі звітують про виконання індивідуальних планів.

Циклові комісії мають необхідну документацію:

- плани роботи циклової комісії;
- індивідуальні плани викладачів;
- протоколи засідань циклової комісії;
- навчально-методичні комплекси з дисциплін;
- документацію для поточного та підсумкового контролю знань студентів;
- матеріали тестового контролю;
- матеріали директорських контрольних робіт;
- Положення про циклову комісію;
- критерії оцінювання знань студентів з предметів циклової комісії.

За результатами роботи циклових комісій у навчальному році на останній педраді заслуховуються звіти голів циклових комісій про роботу циклової комісії в навчальному році. Результати узагальнюються та розміщуються на офіційному веб-сайті коледжу сторінка «Викладачу», вкладка «Методична робота».

Підсумки контролю за роботою педагогічних працівників розглядаються на засіданнях циклових комісій, методичної та педагогічної рад. За результатами розгляду приймаються рішення, спрямовані на покращення навчально-виховного процесу. У закладі здійснюється взаємовідвідування викладачами занять, що є однією із форм контролю циклової комісії.

### ***Висновки.***

***У Черкаському державному бізнес-коледжі створено ефективну систему забезпечення якості управлінської діяльності та внутрішнього***

*контролю за організацією навчально-виховного процесу. Результати проведеного контролю розглядаються на засіданнях циклових комісій, педагогічній та методичній радах та приймаються відповідні рішення, які спрямовані на покращення якості навчально-виховного процесу. В цілому система контролю навчально-виховного процесу коледжу відповідає встановленим вимогам.*

### ХІІІ. РОЛЬ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ У ЖИТТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ТА ЙОГО СУСПІЛЬНА ОЦІНКА БАТЬКІВСЬКОЮ ГРОМАДСЬКІСТЮ, ГРОМАДСЬКИМИ ОБ'ЄДНАННЯМИ

Черкаський державний бізнес-коледж (далі коледж) – один із провідних навчальних закладів І-ІІ рівня акредитації Черкаської області. За 50 років діяльності навчальний заклад підготував більше 21000 кваліфікованих фахівців для Черкаського регіону та України. Коледж є колективним членом Черкаського обласного союзу промисловців і підприємців (2001 р.), Черкаського обласного об'єднання організацій роботодавців (2004 р.), Черкаської торгово-промислової палати (2006 р.), Соціологічної асоціації України (2015р.) входить у Освітній-інвестиційно-технологічний кластер Київського національного університету технологій та дизайну (2015р.). У 2015 році була створена Громадська організація «Асоціація випускників ЧДБК», яка об'єднала активних випускників коледжу. Також на початку 2015 року у складі коледжу запрацював окремий структурний підрозділ Центр кар'єри та міжнародних зв'язків – перший в Черкасах центр системної підтримки студентів та випускників в становленні їх як молодих фахівців. У 2016 р. бізнес-коледж став учасником програми Європейського Союзу "ERASMUS" для студентів та викладачів.

Коледж підтримує ділові відносини із зарубіжними партнерами. За підтримки Міністерства освіти Франції у 2008 р. відбувся обмін студентів за програмою S.A.M.E.D.I. та у 2009 р.- пройшло стажування студентів економічних спеціальностей у банках регіону Лімузен, Франція за програмою МЕТЕОРИТ. Група студентів пройшли стажування на підприємствах м.Дублін, Ірландія у 2014 році; м.Лодзь, Польща - у 2015; м.Рига, Латвія - у 2016 році, м.Веймар, ФРН – 2016 р. Двадцять два викладачі пройшли стажування у ФРН, Канаді, США, Польщі, Ірландії, Латвії, Великій Британії та отримали міжнародні сертифікати. 07-18 жовтня 2015 року 3 викладачі мали змогу пройти стажування у США в рамках програми «Відкритий світ».

Дев'ять викладачів працюють над докторськими та кандидатськими дисертаційними дослідженнями у галузі економічних, історичних, педагогічних, фізико-математичних наук та мистецтвознавства. Відзнаками Міністерства освіти і науки України та інших державних органів влади нагороджено 51 працівників коледжу.

Відкритість та публічність діяльності коледжу забезпечується адміністрацією коледжу в засобах масової інформації міста та області, на офіційному веб-сайті та офіційних сторінках у соціальних мережах:

- офіційний сайт ЧДБК – <http://www.business-college.com.ua/>;
- офіційна сторінка ЧДБК в соціальній мережі Facebook – <https://www.facebook.com/CHSBC2013/>
- офіційна сторінка ЧДБК в мережі Vk.com – [https://vk.com/business\\_college](https://vk.com/business_college;);
- сторінка Центру кар'єри та міжнародних зв'язків у мережах Facebook та Vk.com – <https://www.facebook.com/groups/career.chsbc/> та [https://vk.com/career.center](https://vk.com/career.center;);

- сторінка Профспілкового комітету ЧДБК в мережі Facebook – <https://www.facebook.com/groups/569967733142730/> .

Події коледжу також висвітлюють друкуванні та інтернет-видання міста, такі як: газета «Нова доба», газета «Вечірні Черкаси», газета «Голос профспілки», <http://pedpresa.ua/>, <http://vikka.ua>, <http://cherkasy24.info>, <http://v4asno.com>, <http://procherk.info>, <http://vsevesti.com>, <http://www.pro-cherkasy.in.ua>, <http://cherkasy-city.com>, <http://www.cherkassy.today>, <http://nia.com.ua>, <http://region.unn.ua>, <http://pro-vincia.com.ua>.

В кінці навчального року директор Куклін О.В. оприлюднює звіт про роботу коледжу на офіційному веб-сайті.

Черкаський державний бізнес-коледж є активним учасником різноманітних громадських та соціальних проектів, благодійних акцій що проводяться на рівні міста, області. За останні три роки коледж став організатором та учасником значної кількості виховних заходів: дбаючи про благоустрій прилеглої території, з метою збереження та популяризації довкілля були організовані акції «Посади ялинку» (2016 р.), студенти приймають участь у еко-акції «Зробимо Україну чистою разом» (2016 р.), щотижневих суботниках «Чиста хвиля Че». У рамках національно-патріотичного виховання студенти брали участь у мітингах до Дня визволення України, Дня пам'яті та примирення, Дня народження Т.Г Шевченко. Студкомом коледжу та Громадською організацією «Погляд молоді» була організована Урочиста хода у вишиванках та з читанням «Заповіту» до пам'ятника Т.Г. Шевченко (2014 р.) на Чернечій горі , Всеукраїнська акція "Мегамарш у вишиванках" (2015 р.), святкова хода до 70-ї річниці Перемоги над нацизмом у Європі та 70-ї річниці завершення Другої світової війни (2015 р.), конкурс «Студміс Черкащини», який у 2014 р. та 2016 р. виграли саме студентки коледжу, національно-патріотичний фестиваль «Пліч-о-пліч» (2015). Активну участь у заходах міста приймає команда КВН „99 франків”. 21 вересня 2014 року була проведена акція до Дня міста «За мир та єдність України», відбувся флеш-моб «Серце України» – імпровізований стук "живого" серця, в якому взяло участь понад 100 осіб, за участі ГО «Агенція молодіжних ініціатив», ГО «Погляд молоді».

У 2016 році Черкаському державному бізнес-коледжу виповнилось 50 років з дати заснування. До цієї знаменної події на рівні міста було проведено ряд заходів, серед яких виставка «СІМ КОЛЬОРІВ МИСТЕЦТВА», (19 квітня 2016 р., Черкаський обласний художній музей). 14 травня 2016 р. у Долині троянд відбувся молодіжний фестиваль Student Fest. У програмі фестивалю відбувались виступи черкаського гурту «Печворк», DJ Wudus та спеціально запрошеного гостя фестивалю – гурту «Тартак».

У співпраці з ГО «Промолодь» та некомерційною організацією Masters Academy 18-19 червня 2016 р на базі бізнес-коледжу проводився Дизайн-хакатон, метою якого було показати як може виглядати місто. Розроблені проекти будуть популяризовані серед городян і бізнес-середовища.

У закладі системно працюють над формуванням у студентів здорового способу життя та психологічної стійкості: участь у тренінгових заходах «Соціокультура та інформаційно-психологічна деактивація проявів екстремізму в молодіжному середовищі України «Крок до толерантності»



(2014р.), акція «Тобі варто це знати», проведена до Всесвітнього дня боротьби з ВІЛ/СНІДом (2014 р.), навчально-просвітницький захід з питань протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу від представників кабінету довіри (2015 р.).

У коледжі активно здійснюється волонтерська робота: команда КВН «99 франків» прийняла участь у благодійному концерті “Заради дитячої усмішки” з метою збору коштів для дітей Черкаського центру онкології та гематології (2014 р.), студактив коледжу відвідав та допоміг бійцям, які проходили лікування у Черкаському центрі реабілітації учасників АТО та організував акцію зі збору коштів для воїнів-черкасців (2015 р.); відбулась благодійна акція по зборі коштів для лікування 13-річного черкащанина Влада Оліфіренка (листопад 2015 р.), участь у соціальному проекті "Я хочу жити в кольоровому світі" (2016 р.) тощо.

Традиційною є благодійна акція «Подаруй тепло і радість дітям» – до Дня святого Миколая відвідання Кропивнянський дитячий будинок. Навчальний заклад тісно співпрацює з Товариством Червоного Хреста України в Черкаській області.

На базі Черкаського державного бізнес-коледжу функціонує Rotaract Club Cherkasy, учасниками якого є студенти ЧДБК. За час своєї діяльності клуб взяв участь у таких проектах як: «Чиста вода» (2015 р.); благодійна акція «Подаруй тепло та радість дітям» (2015 р.); інформаційна кампанія щодо програми Поліо Плюс в Україні (2015 р.) тощо.

Велику кількість цікавих заходів проводять бібліотекарі коледжу: зустрічі із письменниками, поетами та митцями рідного краю, проведення літературно-мистецької години «Життя – мов спалах» до 80-річчя з дня народження В. Симоненка (2015 р.), літературно-музичної композиції «Я воскрес, щоб з вами жити» до 80-річчя з дня народження В. Симоненка (2015 р.), Дні української мови, тематичні викладки літератури: «Українська книга – оберіг нації», «Єдина Україна», тощо. У обласній бібліотеці для юнацтва відбулась презентація збірки поезій Василя Симоненка «Провесінь надій», ілюстрації до якої були розроблені в тому числі студентами відділення «Дизайн» (2015 р.). 4 червня 2016 року в рамках арт-проекту СхідЧе в Черкаському обласному художньому музеї була презентована книжка-розмальовка «Рідне місто Черкаси». Всі представлені в книжці ілюстрації виконали випускники коледжу.

Два останні роки поспіль на базі коледжу Соціологічною асоціацією України (САУ) було проведено обласний науково-методичний семінар викладачів соціології ВНЗ I-IV рівня акредитації спільно з Черкаським регіональним відділенням САУ «Соціологічні інтерпретації сучасного суспільства: вивчати і навчати» (2014 р.), Всеукраїнська школа-семінар «Україна в дзеркалі соціології: дослідження часів незалежності» (2015 р.). Щорічно у коледжі проводяться студентські науково-практичні конференції: VII Студентська науково-практична конференція «Проблеми та перспективи розвитку економіки України: погляд молоді» (2016 р.); VIII Студентська конференція «Тенденції розвитку ІТ-технологій в Україні» (2016 р.); V Студентська практична конференція кафедри іноземних мов «Важливість вивчення англійської мови на сучасному етапі» (2016 р.), Студентська конференція з актуальних проблем української мови та науково-практична

конференція «Гідність, свобода та демократія: від ідеї до реалізації» (2015 р.), до участі долучаються студенти ВНЗ України та школярі старших класів м. Черкаси та Черкаської області.

Для студентів створені умови для відвідування додаткових занять у гуртках, спортивних секціях, факультативах та науково-професійних клубах. Функціонують факультативи з французької мови та працюють шість спортивних секцій. Працюють клуби професійного спрямування: студентський маркетинговий клуб, студентський фінансово-бухгалтерський клуб, економічний «Бізнес-клуб», студентський аналітичний клуб «Діалог», а також клуби за інтересами: «Майстерня громадської активності», «Медіа-клуб», «Клуб соціального підприємництва», клуб англійської мови для студентів та викладачів. В коледжі працюють два гуртки: клуб веселих та кмітливих і гурток сучасного танцю. Видається студентський журнал «Business class» та інформаційна газета маркетингового клубу «MyrCating Club».

У 2015 році коледж став членом Всеукраїнської громадської організації «Українська асоціація маркетингу» (ВГО «УАМ»), а у 2016 році на базі коледжу запрацювало Черкаське регіональне представництво Індустріального гендерного комітету з реклами. У 2015-2016 навчальному році особливої активності набула співпраця Коледжу з підприємствами ІТ-сфери: об'єднанням ІТ Cluster Cherkasy. Відбулися ряд зустрічей з представниками компаній та організацій ІТ-сфери, таких як Google Developers Group, Codalinea, GeekHub, Masters Academy, Everlabs, Interlink за наступною тематикою: «Як зробити вдалий старт у сфері ІТ-технологій»(2015 р.), «ІТ-перспективи в Черкасах» (2015 р.), «Можливості отримання грантів на стажування та навчання від компанії Google» (2015 р.), «Ruby-way до вашого майбутнього в ІТ» (2015р.), «Що таке ІТ, і як в ньому себе знайти?» (2015 р. ),

Традиційно популярним серед громадськості є чемпіонат з кібер-спорту, який проводився в коледжі вже п'ятнадцять разів поспіль та залучав від 200 до 400 учасників. з м. Черкас та області, м. Києва, м. Дніпропетровська та інших міст.

Щороку циклова комісія фізичного виховання коледжу організовує однодобові туристичні походи для студентів І-ІІ курсів, спортсмени коледжу щорічно беруть участь у Спартакіаді Черкаської області серед ВНЗ І-ІІ р.а. У 2016 р. Черкаський державний бізнес-коледж зайняв І місце за підсумками XVI Спартакіади. Вже другий рік поспіль у січні організовуються спортивно-туристичні поїздки до гірськолижного курорту в м. Славське та смт Воловець, де студенти та викладачі коледжу катаються на лижах і сноубордах.

В коледжі створена та активно діє Студентська рада, яка отримала Подяку Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації за активну участь та розбудову студентського самоврядування Черкаської області, студенти коледжу стали переможцями у регіональному етапі Міжнародної програми «Студреспубліка – 2015». Студентську раду на даний момент очолює студентка Буката Тетяна. Координатора молодіжних проєктів коледжу Буренко Марію було обрано мером студентського магістрату Черкаської області.

Студентська рада коледжу є дієвою, активною та креативною: проводить повсякденну роботу щодо захисту прав і законних інтересів студентів; встановлює зв'язки з органами студентського самоврядування інших вищих навчальних закладів, молодіжними громадськими організаціями України та інших країн тощо. Особливої уваги заслуговує один із останніх здобутків студентів коледжу, а саме перемога на конкурсі відеоробіт «Чорнобиль в житті дітей» до 30-ї річниці трагедії на Чорнобильській АЕС. Названий конкурс був ініційований Громадською організацією «Допомога дітям Чорнобиля» м.Веймар» (Федеративна республіка Німеччина). Нагородою за перемогу стала поїздка студентів-конкурсантів до м. Веймар (ФРН) з 2 по 12 червня 2016 р. за рахунок організаторів конкурсу.

Під час роботи атестаційної комісії було проведено ряд виховних заходів, які відвідали члени експертної комісії.

**07 червня** члени експертної комісії ознайомилися з фотовиставкою до Всесвітнього дня охорони навколишнього середовища «Українське альфреско», у якій були представлені фотороботи викладачів та студентів коледжу. На виставці було представлено 150 робіт 35 авторів із 4 відділень коледжу. Особливістю експозиції став віршований супровід світлин рядками з творів видатних українських письменників, ювілейні дати яких відзначають цього року.

**08 червня** члени експертної комісії були присутні на проведенні інтерактивної інтелектуальної гри «Абетка грошей» з курсу фінансової грамотності. Метою виховного заходу було набуття практичних навичок, застосування яких дозволить комфортно почуватися студенти в сучасному світі та самостійно приймати правильні фінансові рішення. Студенти продемонстрували високий рівень фінансово-економічних знань, ерудиції, логічного мислення, вміння переконливо доводити своє бачення, точку зору, вміння працювати в команді.

**09 червня** до Міжнародного дня захисту дітей викладачами циклової комісії суспільних дисциплін, методичним об'єднанням кураторів та соціальних педагогів було проведено круглий стіл для студентів першого курсу. У заході брали участь спеціально запрошені гості: психолог громадської організації «Серце до серця» Діденко Олена Миколаївна, співголова громадської організації «Асоціація випускників Черкаського державного бізнес-коледжу» Тябут Я.В., голова та представники громадської організації «Черкаське регіональне відділення Соціологічної асоціації України» Дудко Л.А., Пліс Н.М., Степанчук О. К. Важливі питання становлення та дотримання прав дитини у своїх виступах порушили члени студентської ради. Також цього дня бібліотекарі коледжу організували виставку літератури щодо захисту прав дітей. Заслуговує на увагу набутий цікавий та перспективний досвід з правового, морального, громадянського виховання студентів. Важливе місце в цій роботі займає широкий спектр форм і методів роботи з превентивного виховання, тобто дії, щодо упередження деструктивної поведінки студентської молоді, профілактики алкоголізму, наркоманії, СНІДу, хибного способу життя взагалі.

Первинну організацію профспілки Черкаського державного бізнес-коледжу з 2014 року очолює викладач, спеціаліст I категорії Залозна Т.Г., заступник голови – провідний бібліотекар Фахрадова В.С.

Первинна організація профспілки коледжу діє на основі Статуту галузевої Профспілки та галузевої угоди, керується Конституцією України, Законами України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про об'єднання громадян», Конвенцією ООН «Про права людини», Статутом коледжу та іншими нормативно-правовими актами в галузі освіти та міжнародним законодавством з прав дитини.

Первинна організація налічує у своєму складі 140 осіб членів профспілки. У первинній організації профспілки діє 7 комісій, які очолюють члени активу профспілки. В коледжі діє студентський профспілковий комітет, який контролює дотримання прав студентів коледжу, матеріально допомагає студентам із категорійних груп та студентам, що потребують кошти на лікування. Кожна академічна група має профорга, який допомагає у здійсненні профспілкової діяльності.

Студенти приймають активну участь у житті бізнес-коледжу та профспілкового руху загалом. Так 7 квітня 2016 р. вони долучились до попереджувальної акції протесту студентських профспілок у м.Київ за відстоювання прав студентів на якісну освіту, стипендію на рівні прожиткового мінімуму та невтручання держави у діяльність студентський профспілок.

Між адміністрацією коледжу та профспілковою організацією діє Колективний договір, звіти про виконання якого заслуховуються двічі на рік на профспілкових зборах. Вся робота профспілкового комітету спрямована на соціально-економічний захист працівників, створення здорового морально-психологічного клімату в колективі, підвищення культурно-освітнього рівня членів Профспілки. Спільно з адміністрацією бізнес-коледжу профспілковий комітет працює над вирішенням проблемних питань соціального розвитку коледжу, поліпшення умов праці, матеріально-побутового, медичного обслуговування працівників, соціально-економічного захисту. На засіданнях профкому обговорюються і погоджуються питання оплати праці працівників, умов запровадження та доплат: винагороду за сумлінну працю і зразкове виконання службових обов'язків, премій, тарифікації педагогічних працівників.

Основними принципами співпраці адміністрації навчального закладу і профспілкового комітету є гласність і прозорість у вирішенні питань. Здійснюється громадський контроль за виконанням законодавства про працю та охорону праці за забезпеченням у навчальному закладі безпечних і нешкідливих умов праці, виробничої санітарії.

Активно використовуються засоби масової інформації для повідомлення про дії профспілкової організації, зокрема сторінка в мережі Facebook (<https://www.facebook.com/groups/569967733142730/>) та новини на сайті коледжу (<http://www.business-college.com.ua/>). Щороку профком організовує для колективу цікаві поїздки до Дня працівника освіти, так у 2015 р. працівники коледжу побували у парку Буки (Київська область) парку «Олександрія» (Біла Церква), парку «Межигіря» м. Київ тощо.

Діти працівників коледжу постійно оздоровлюються в дитячому таборі «Мрія». Завдяки тісній співпраці Профспілкового комітету та адміністрації навчального закладу усі працівники вчасно отримують основну заробітну плату та додаткову, а саме індексацію на заробітну плату, за престижність педагогічної праці у розмірі 20%, за керівництво цикловою комісією (згідно положень Колективного договору отримують 15% від тарифної ставки), за класне керівництво – 20%, за перевірку письмових робіт у розмірі від 10 до 20 % в залежності від предмету, за завідування навчальними кабінетами у розмірі від 10 до 15%, а також за науковий ступінь та за вислугу років в різному розмірі в залежності від стажу та звання.

### **Висновки:**

*Робота навчального закладу є відкритою та публічною, діяльність закладу широко представлена в ЗМІ міста та області, на офіційному веб-сайті та офіційних сторінках у соціальних мережах Facebook.com та Vk.com. Черкаський державний бізнес-коледж є активним учасником громадського життя в м. Черкаси та Черкаської області. Акції, проекти, заходи, які організовує та в яких приймає участь коледж безсумнівно приносять користь суспільству та допомагають сформувати у студентів відчуття свідомого громадянина та активного учасника суспільного процесу.*

*Коледж тісно співпрацює з організаціями, установами громадськими організаціями міста та області, що здійснюють освітні проекти. Адміністрація коледжу спільно із профспілковим комітетом тісно співпрацює для створення належних умов праці, гідної її оплати, заохочення кращих працівників та студентів. Дієвою є студентська рада коледжу та студентська рада гуртожитку.*

## ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Експертна комісія Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації вважає, що наявна матеріально-технічна база, кадровий потенціал, стан викладання загальноосвітніх предметів, забезпеченість навчально-нормативною документацією, підручниками, відповідність навчально-методичного забезпечення вимогам навчальних планів і програм, рівень навчальних досягнень студентів дають змогу Черкаському державному бізнес-коледжу здійснювати загальноосвітню підготовку студентів відповідно до вимог чинного законодавства. Комісія пропонує визнати навчальний заклад атестованим із загальноосвітньої підготовки.

Одночасно експертна комісія **рекомендує**:

### *1. Адміністрації коледжу*

1.1. Проаналізувати пропозиції, висловлені під час атестації, розробити й затвердити на засіданні педагогічної ради заходи щодо їхньої реалізації.

1.2. Постійно оновлювати наочність навчальних кабінетів та аудиторій.

1.3. Взяти на особливий контроль здібних студентів, дітей, які при вступі подавали свідоцтво з відзнакою і підтвердили його високими показниками успішності протягом першого, другого років навчання, для подальшого включенням їх до списків на отримання атестату про повну загальноосвітню підготовку особливого зразка.

1.4. Продовжувати поповнювати бібліотечний фонд україномовними підручниками та навчальними посібниками, сучасною науковою і довідковою літературою, у тому числі електронними підручниками.

1.5. Активізувати роботу викладачів загальноосвітніх дисциплін щодо їхньої участі в обласних виставках педагогічних технологій, висвітлення досвіду роботи, методичних напрацювань у педагогічній фаховій пресі.

1.6. За умов фінансової можливості доукомплектувати кабінет фізики фізичними приладами для забезпечення виконання 11 обов'язкових лабораторних робіт згідно діючої програми; доукомплектувати кабінет хімії та біології сучасним наочним обладнанням, вирішити питання комп'ютеризації кабінету математики, хімії та біології.

1.7. Ввести в практику роботи коледжу проведення щорічних звітів перед громадськістю міста і області, передбачаючи при цьому організацію виставок, концертів, спортивних змагань та інших масових заходів.

1.8. Впровадити глибше вивчення нормативних матеріалів, що стосуються охорони довкілля, зі студентами та викладачами коледжу активніше впроваджувати їх в життя під час проведення практичних занять, круглих столів, семінарів.

1.9. Педагогічному складу коледжу розширити рамки діяльності клубів та гуртків з метою залучення до участі більшої кількості студентів.

1.10. Привести посадові інструкції керівників структурних підрозділів у відповідність з нормами чинного законодавства з охорони праці та створити єдину систему організації роботи з охорони праці у навчальному закладі. Затвердити наказом директора Положення організації роботи з охорони праці бізнес-коледжу.

1.11. . Забезпечити комісійне складання актів перезарядки вогнегасників та перевірки пожежних рукавів відповідно до вимог Правил пожежної безпеки в Україні.

1.12. Організувати адміністративно-громадський контроль за станом охорони праці відповідно до норм чинного законодавства.

1.13. Забезпечити проведення вихователями гуртожитку інструктажів з безпеки життєдіяльності серед студентів, що проживають у гуртожитку.

1.14. Привести план евакуації учасників навчально-виховного процесу у навчальному корпусі та кімнатах студентів у гуртожитку до вимог правил пожежної безпеки.

*2. Бухгалтерії коледжу:*

2.1. Посилити контроль за недопущенням дебіторської та кредиторської заборгованості.

2.2. Провести експертну оцінку земельної ділянки у відповідності до вимог чинного законодавства та внести відповідні зміни в бухгалтерський облік.

*3. Викладачам загальноосвітніх дисциплін:*

3.1. Проаналізувати результати експертних контрольних робіт, проведених під час атестації, врахувати допущені студентами помилки при подальшому викладанні предметів.

3.2. Продовжувати впроваджувати у навчальний процес новітні технології та інтерактивні методи навчання, у тому числі з використанням комп'ютерної техніки, інших технічних засобів навчання.

3.3. Постійно працювати над підвищенням професійного рівня шляхом застосування різних форм самоосвіти, ознайомлення з кращим педагогічним досвідом.

*4. Викладачам математики, фізики, основ інформатики:*

4.1. Продовжувати впроваджувати сучасні активні методи навчання.

4.2. Покращити індивідуальну роботу зі студентами, що мають низьку успішність.

4.3. Активізувати роботу викладачів циклових комісій щодо участі їх у всеукраїнських, регіональних конференціях, інтернет-конференціях, висвітлення досвіду роботи у педагогічних фахових виданнях.

*5. Викладачам хімії, біології:*

5.1. Продовжувати впроваджувати сучасні активні методи навчання.

5.2. Покращити індивідуальну роботу зі студентами, які мають низьку успішність.

5.3. Продовжити роботу по поповненню бібліотеки новими комплексами навчальної та методичної літератури.

5.4. Активізувати роботу викладачів біології, хімії щодо участі їх у всеукраїнських, регіональних конференціях, інтернет-конференціях, висвітлення досвіду роботи у педагогічних фахових виданнях.

*6. Викладачам історії України, всесвітньої історії та географії:*

6.1. Продовжувати роботу щодо поповнення бібліотеки коледжу новими комплектами начальної та методичної літератури.

6.2. Поповнити спеціалізовані навчальні кабінети картами з усіх тем дисциплін «Всесвітня історія», «Історія України» та «Географія», а також – іншими засобами унаочнення.

6.3. Висококваліфікованим викладачам циклової комісії суспільних дисциплін розглянути можливість підготовки робіт здібних вихованців на конкурси-захисти в рамках діяльності Малої академії наук України.

*7. Викладачам іноземних мов:*

7.1. Постійно оновлювати та систематизувувати розроблений методичний матеріал з предметів для подальшого оформлення його в методичні посібники.

7.2. Продовжувати розвивати комунікативні навички студентів.

7.3. Вивчати та впроваджувати методи роботи досвідчених викладачів.

7.4. Поповнювати бібліотечний фонд підручниками нового покоління.

7.5. Викладачам продовжити впровадження в навчальний процес новітніх технологій навчання.

*8. Викладачам фізичної культури, захисту Вітчизни:*

8.1. Продовжувати роботу по оновленню матеріально-технічного забезпечення навчально-виховного процесу з фізичного та військово-патріотичного виховання.

8.2. Враховуючи різний рівень фізичної підготовки студентів бажано більш диференційовано здійснювати оцінювання фізичних можливостей юнаків та дівчат.

8.3. Віднайти можливості фінансування проведення окремих занять для студентів, які віднесені до спеціальної медичної групи.

8.4. Забезпечити обладнанням для проведення стрільб з пневматичної зброї та її обслуговування.

8.5. Поновити бібліотеку новими підручниками з дисципліни „Захист Вітчизни”.

*9. Викладачам української мови та літератури необхідно:*

9.1. Звернути увагу на зміст робочих програм, враховуючи підготовку до ЗНО;

9.2. Звернути увагу на методичну роботу (підготовка методичних розробок, методичних рекомендацій щодо організації самостійної роботи студентів, проведення поточного та обов'язкового контролю, удосконалення критеріїв оцінювання контролю знань);

9.3. Підвищувати фаховий рівень завдяки вивченню передового педагогічного досвіду, шляхом відвідування занять досвідчених педагогів та участю викладачів у науково-практичних конференціях;

9.4. Урізноманітнювати форми і методи проведення занять, активніше застосовуючи інноваційні технології навчання;

9.5. Обов'язково звернути увагу на типи занять для ВНЗ I-II р.а. в подальшому використовувати в навчальному процесі лекційні та семінарські заняття.